

NOWY DZIENNIK

Adres redakcji i administracji: Kraków, ul. Orzeszkowej 7.
Telefon Nr. 102-79. — Telefon redaktora naczelnego Nr. 136-89.
Konto czekowe PKO w Krakowie 400.630.
Redaktor naczelny przyjmuje od godz. 12 do 1-ej w południe.

Cena 25 gr.
Czytelnicy

Wszelkie komunikaty należy nadsyłać wprost do administracji.
Rękopisy redakcja nie zwraca. Za inseraty redakcja nie odpowiada.
Ceny ogłoszeń i prenumeraty uwidocznione na ostatniej stronie.

Prokurator żąda kary śmierci dla Lubbeego i — Torglera!

Wniosek o uwolnienie Dymitrowa i obu Bułgarów

Wszystko zbudowane na przypuszczeniach, a nie na faktach

Lipsk, 14. 12. PAT. Charakteryzując w ogólnych zarysach mowę obu oskarżycieli w procesie należy stwierdzić że ani nadprokurator Werner, ani prokurator Parisius w wywodach swych w najmniejszym nawet stopniu nie wykazali winy ani Torglera, ani trzech Bułgarów. Godnym podkreślenia jest fakt, że w ciągu całego wywodu ledwie dwa razy przytoczono mechanicznie nazwiska Torglera i Dymitrowa i uzasadnienie w obu wypadkach było słabe. Prawie wszystko zbudowane jest na przypuszczeniach, nie zaś na faktach.

Dymitrow zacierał ręce z zadowoleniem i często kiwając głową dawał wyraz swemu zadowoleniu

z ujawniającej się niewinności jego i towarzyszy.

Van der Lubbe pozostawał przez cały czas obojętny i nawet mocniejsze akcenty mów prokuratorów nie wywołały u niego najmniejszych odruchów. Van der Lubbe siedział nieporuszenie z pochyloną w dół głową.

Po rozprawie wyprawiony został z sali w stanie na pół przytomnym. Ogłoszenia wyroku w procesie spodziewać się należy jeszcze przed świętami.

W dniu dzisiejszym nadprokurator Werner złożył formalny wniosek oskarżycieli ze wskazaniem wymiaru kary, poczem przemawiać będzie obrońca van der Lubbeego.

Werner oskarża Torglera

Lipsk, 14. 12. (PAT). 54-ty dzień procesu otwiera dalsza mowa głównego oskarżyciela. Nadprokurator Werner stara się przedstawić współdziałalność Torglera, Dymitrowa, Popowa i Tanewa w zbrodni podpalenia Reichstagu, za którą moralną odpowiedzialność ponosi niemiecka partia komunistyczna. Oskarżyciel dochodzi do wniosku, że ponieważ Torgler bezpośrednio przed pożarem ostatni opuścił gmach Reichstagu, a przedtem odbył w kabinach rozmowę z osobami przypominającymi z wyglądu budząco van der Lubbeego, Tanewa i Popowa, jest on niewątpliwie jednym z pomocników Holendra. Uzasadnienie wniosku nadprokuratora opiera się na zeznaniach wątpliwych świadków i nie przytacza żadnych konkretnych powodów współdziałania i winy Torglera w zbrodni podpalenia Reichstagu.

Najważniejszym momentem jest okoliczność — mówi dalej nadprokurator — że posłowie narodo-wo socjalistyczni Karwany, Frey i Kreyer zauważyli krytycznego dnia Torglera w jednym z hallów Reichstagu w towarzystwie oskarżonego Ho-

lendra, a później wspólnie z Popowem

W tym momencie mowy Dymitrow się uśmiecha i ironicznie kiwa głową spoglądając na nadprokuratora.

Mimo, że oskarżeni zaprzeczyli temu stanowczo, a ponadto wykazali w tym względzie całkowite alibi, ten szczegół — zdaniem nadprokuratora — stanowi najmocniejszy(!) punkt jego oskarżenia.

W chwili, gdy nadprokurator w mowie swej uzasadnia fantastyczne zeznania upośledzonego u-słowo Grotego wśród dziennej pracy powstaje zrozumiałe poruszenie, wyrażające się w krytyce tej części oskarżenia. Słabo przekonujący wyraz temu daje zresztą sam oskarżyciel twierdząc że jednak mimo wszystko zeznania Grotego stanowią ważne ogniwo obciążenia Torglera. To ostatnie jest najsłabszym i najmniej zredagowanym ustępem mowy Wenera.

Van der Lubbe siedzi dalej znużony. Jest prze-raźliwie biały i niemal zupełnie wycieńczony z sił. Rozprawa trwa w dalszym ciągu.

Co zarzuca prokurator Bułgarom?

Lipsk, 14. 12. PAT. Bezpośrednio po przerwie południowej nadprokurator wygłosił przemówienie, w którym scharakteryzował życie i działalność polityczną 3 oskarżonych Bułgarów. Nadprokurator rzucił stek obciążań na Bułgarów, których burzliwa przeszłość polityczna stawia w rzędzie niebezpiecznych wybitnych działaczy komunistycznych. Rzekomo czekając na amnestję

Bułgarzy osiedlili się w Niemczech gdzie jednak prowadzili ciężką robotę antypaństwową. Granice Niemiec przekroczyli przy pomocy fałszywych paszportów. Stałe używali fałszywych nazwisk i w policji się nie meldowali.

W sprawie współdziałania Popowa w zbrodni podpalenia Reichstagu — mówi prokurator — cytu-je 2 punkty zaczepne. 1) miarodajne zeznania 3

Dziś w numerze:

TEZY KONSTYTUCYJNE B. B. W. R.

J. Himmelfrau: Bliższe szczegóły w sprawie rozporządzenia o ulgach w spłacie zaległości podatkowych.

(K): Hitleriana.

Prof. Brodetzki o zajęciach w Tel-Awiiwie.

V. Zjazd Związku Makkabi.

H. Weber: Wystawa „Zrzeszenia“ (II).

GŁOS KOBIETY ŻYDOWSKIEJ.

posłów hitlerowskich, 2) zeznania psychopaty (świadka Grothego). Ostatni stwierdził m. in., że krytycznego dnia widział Popowa przed Reichstagem w chwili wręczania mu pakunku z materiałami łatwopalnymi, z którym to pakunkiem Popow udał się następnie do wnętrza gmachu. Tane- wa natomiast widział w Reichstagu w towarzystwie Holendra świadek Weberstadt. Zeznania świadka Helmera utwierdzają mnie w przekonaniu, że z tego lokalu w maju 1932 r., w którym często przebywali Bułgarzy z Dymitrowem na czele, a jeden raz w ich towarzystwie miał być również van der Lubbe, rozchodzili się nici, prowadzące do podpalenia Reichstagu.

Wnioski prokuratora

Reasumując wnoszę:

1) dla oskarżonego Holendra Marinusa van der Lubbeego za zbrodnię stanu i 4 podpalenia gmachów publicznych na podstawie rozporządzenia prezydenta Rzeszy z dnia 28 lutego, 1932 r. karę śmierci i pozbawienie praw obywatelskich,

2) dla oskarżonego Torglera za zbrodnię stanu i współdziałanie w podpaleniu Reichstagu na podstawie tegoż rozporządzenia kary śmierci i pozbawienie praw obywatelskich. Ponadto dla obu wyżej wymienionych oskarżonych poniesienie wszelkich kosztów, związanych z procesem,

3) Oskarżonych Bułgarów: Dymitrowa, Popowa i Tanewa proszę z braku dostatecznych dowodów winy całkowicie uwolnić. Apeluje do poczucia sprawiedliwości (!!) panów sędziów i sędzę, że trybunał podzielił w całości moje stanowisko.

Na tem zakończyła się druga część dzisiejszej rozprawy. Bezpośrednio po przerwie zgłosił się do głosu obrońca oskarżonych Bułgarów Teichert.

Tragedja żony Torglera

Lipsk, 14. 12. PAT. Obecna na rozprawie żona Torglera, z którą korespondent PAT rozmawiał bezpośrednio po zakończeniu rozprawy, przyjęła wniosek oskarżyciela nerwowym płaczem, stwierdzając kategorycznie, że mąż jej jest całkowicie niewinny.

Nowa próba szantażu niemieckiego

Wystąpienie Schachta w Bazylei. — Groźba zawieszenia płatności niemieckich w razie dalszego popierania bojkotu

Berlin, 14. 12. ZAT. Cała prasa niemiecka zamieszcza na stronach tytułowych doniesienie z Bazylei o przemówieniu wygłoszonym przez prezydenta Banku Rzeszy dra Schachta w tamtejszej izbie handlowej, w toku którego dr. Schacht oświadczył, że

żydowski bojkot towarów niemieckich dotkliwie odbił się na gospodarce finansowej Niemiec.

Zrozumiałem jest — oświadczył dr. Schacht — że żydowski ruch bojkotowy spowodował spadek eksportu niemieckiego, co z kolei pociągnęło za sobą osłabienie zdolności płatniczych Niemiec w dziedzinie długów zagranicznych. Jest zatem komizmem, gdy się wdzii, że przedstawiciele liberalnego systemu gospodarczego darzą żydowski ruch bojkotowy tak gorącą sympatią, a słusznym jest, że za te sympatje sami cierpią wskutek spadku niemieckich papierów wartościowych. Skoro się popiera ruch bojkotowy Żydów przeciwko Niemcom, zjawisko to jest nieuniknione. zaznaczając, że bojkot towarów niemieckich

najdotkliwiej odbił się na eksporcie niemie-

ckim do Anglii, Ameryki i krajów skandynawskich,

dr. Schacht uskarża się na tolerancję oficjalnych kół tych krajów do uprawianego w nich bojkotu antyniemieckiego.

Eksport nasz — oświadczył dr. Schacht — zmniejszył się szczególnie do Stanów Zjednoczonych, Anglii i krajów skandynawskich, jest za tem naturalnym, że wskutek tego zmniejszyła się zdolność płatnicza Niemiec. Każdy obserwator zadający sobie trud wejrzenia w skutki bojkotu niemieckiego musi z pewnym szacunkiem przyjąć fakt, że Niemcy tak długo jednak zdolne były płacić odsetki swoich długów zagranicznych

Jeżeli jednak — zakończył mówca — cyfry eksportu niemieckiego w dalszym ciągu będą spadały, wówczas nie jest wykluczonym,

że Niemcy nie będą w stanie spłacenia swoich długów i zmuszeni będą zawiesić płatności.

Bazylea, 14. 12. ZAT. Przemówienie dra Schachta w tutejszej izbie handlowej wywołało niezwykle silne wrażenie. Posiedzenie izby, na którym wystąpił dr. Schacht nie było pozbawione pewnych pikanterij ze względu nato, że odbyło się ono pod przewodnictwem żydowskiego prawnika Hirscha, prezesa związku Niemców w Szwajcarii.

Delegacja niemiecka w Warszawie

Warszawa, 14. 12. (Sin.) Dziś przybyła do Warszawy delegacja niemiecka w osobach dyrektora departamentu min. aprowizacji, rady ministerjalnego i komisarza rządowego dla spraw obrotu zbożem. Przyjazd ten jest rewizytą w następstwie pobytu w Berlinie delegacji polskiej w czasie re-

lowań o zawarcie znanego układu w sprawie sprzedaży żyta na rynkach odbiorczych. Delegacja ta odbędzie narady z delegatami min. rolnictwa i reform rolnych oraz zainteresowanymi kół rolniczych co do dalszej akcji w sprawie zakasu sprzedaży żyta.

Nowa fala ekscesów na wyższych uczelniach węgierskich

Budapeszt, 14. 12. ZAT. Nowa fala ekscesów antysemitycznych rozlała się po uczelniach węgierskich. Antysemitki atakują studentów żydowskich i wypierają ich z uczelni. Na oddziale ekonomicznym uniwersytetu budapeszteńskiego antysemitki zaatakowali studentów żydowskich, gdy zaś dziekan stanął w obronie Żydów, antysemitki zapłuszili jego przemówienie okrzykami: precz!, i piosenkami żydożerczemi.

Na oddziale filozoficznym grupa antysemitycznych

techników usiłowała wdrzeć się do audytorjum. Rektor zaalarmował policję, które usunęła napastników. Później odbyły się demonstracje antysemitycznych studentów na ulicach miasta, które zostały rozproszone przez policję. Również w Debreczynie i innych miastach prowincjonalnych miały miejsce ekscesy na uczelniach. Część młodzieży akademickiej ulega wpływowi narodowych socjalistów, którzy usiłują im wmówić, że rząd Gómbösa jest rządem ochrony Żydów.

Przywódcy faszyzmu w Irlandji staną przed sądem doraźnym

Bublin, 14. 12. PAT. Aresztowani w związku z zamknięciem „Związku Młodej Irlandji” (Niebieskich Koszul) komendant organizacji mjr Cronin i inni członkowie jej w liczbie 5-ciu zostali osadzeni w więzieniu wojskowym w Dublinie i będą stawieni przed trybunałem doraźnym jako oskarżeni o nielegalne poziada-

nie broni i amunicji.

Decyzja trybunału o zamknięciu lokalu organizacji w Dublinie i Korku została zaskarżona. W myśl rozporządzenia rządu nietylko należenie do organizacji, ale noszenie niebieskich koszul zostało uznane za akt nielegalny.

Schlachetny apel arcybiskupów w Anglii

Londyn, 14. 12. ZAT. Arcybiskupi Canterbury, Yorku i Walji oraz zwierzchnicy wielkich kościołów w Anglii wydali gorący apel do wszystkich gmin chrześcijańskich Wielkiej Brytanji o popieranie akcji na rzecz uchodźców z Niemiec. Apel pozostaje w związku z akcją Jamesa Mac Donalda. W apelu podniesiono, że niesienie pomocy uchodźcom jest nieodzownym obowiązkiem wszystkich religij i wyznań. Litęzy winni przyczynić się do sukcesu akcji. Poważnym jest szczególnie pilna w okresie zimowym a zwłaszcza we Francji. Ludność jest dotknięta do urzędowania we święta śpi w kościołach.

12-letnia dziewczynka uprowadzona przez handlarzy żywym towarem?

Gdańsk, 14. 12. PAT. Według informacji pochodzącej z polskiej misji dworcowej na Dworcu w Gdańsku wczoraj odjechała z Gdańska do Londynu stacją „Baltonia” 12-letnia Chawa Dorenstein, pochodząca z Czortkowa, rzekomo do swej ciotki w Londynie. Miała ona jednak, jak stwierdzono, nie odwiedzać ciotki, której adresu wcale nie zna, lecz była wywieziona przez niejakiego Kolskiego, w towarzystwie którego jechała pociągiem z Łodzi do Warszawy. Kolski miał po kilku dniach wyjechać z Dorensteinówną z Londynu do Argentyny. Ponieważ istnieje podejrzenie handlu żywym towarem, władze londyńskie zostały przestrzeżone i Dorensteinówna zatrzymano w Londynie.

POLSKA NIE PŁACI RATY GRUDNIOWEJ

(Telefonem od naszego korespondenta)

Warszawa, 14. 12. (Sin.) Rząd polski postanowił nie zapłacić Stanom Zjednoczonym przypadającej na dzień 15. grudnia br. raty długu wojennego.

Pensje ministerjalne

(Telefonem od naszego korespondenta)

Warszawa, 14. 12. (Sin.) Na podstawie nowej ustawy uposażeniowej ministrowie posiadający małe rodziny, którzy dotychczas po odliczeniu składek emerytalnych i dodatków mieszkaniowych otrzymywali: premier 1204 zł. miesięcznie, minister spraw zagranicznych 1065 zł. miesięcznie, wiceminister spraw zagranicznych 863 zł. mies., — otrzymywać będą: premier 3.000 zł. miesięcznie czyli o 143 proc. więcej, minister spraw zagranicznych 2.000 zł. mies., czyli o 87 proc. więcej, wiceminister spraw zagranicznych 1500 zł. mies., czyli o 74 proc. więcej.

Wedle nowej ustawy — oprócz posiadanych funduszy dyspozycyjnych — ministrowie otrzymywać mają na przyszłość dodatek funkcyjny, którego wysokość jeszcze nie jest ustalona. W odpowiednim stosunku do podwyższenia pensji podwyższone zostaną pobory emerytowanych ministrów.

Odznaczenie prezesa N.I.K.

Warszawa, 14. 12. (PAT.) Dzisiaj o godzinie 13.15 na Zamku w obecności pana prezesa Rady ministrów i pp. marszałków Sejmu i Senatu Pan Prezydent R. P. udekorował prezesa N. I. K. dra Jakóba Krzemieńskiego wielką wstęgą orderu Polonia Restituta.

Komisarz rządowy w szpitalu żydowskim w Warszawie

(Telefonem od naszego korespondenta)

Warszawa, 14. 12. (Sin.) Krążą pogłoski, że szpital żydowski w Warszawie ma otrzymać komisarza rządowego. Z pośród aresztowanych lekarzy przebywa w więzieniu jeszcze trzech oraz 17 osób z pośród personelu szpitalnego.

Rokowania handlowe polsko-francuskie

Paryż, 14. 12. PAT. Rokowania handlowe polsko-francuskie toczą się dalej. Ostatnio rokowania dotyczą obrotowych kontyngentów oraz redukcji cłowych taryf celnych w Polsce. Obowiązujące od dnia 15. grudnia. Z okazji toczących się rokowań ambasador handlu Laurent Eynac podejmował wczoraj Aniadań ambasadora Chiłpowskiego i członków delegacji polskiej do rokowań handlowych.

Ku nowemu ustrojowi Państwa Tezy konstytucyjne B.B.W.R.

Nowy projekt już w przyszłym tygodniu wpłynie do Sejmu

(Telefonem o naszego korespondenta)

Warszawa. 14. 12. (Sin) Dzisiaj, o godz. 10 rano w sali Towarzystwa Higienicznego odbyło się plenarne posiedzenie klubu BB, poświęcone omówieniu zagadnienia konstytucyjnego. Posiedzenie otworzył prezes Slawek i po załatwieniu kilku spraw formalnych oddał głos wice marszałkowi Carowi, który w trzygodzinnym referacie przedstawił projekt reformy ustroju państwa. Referat swój rozpoczął od przedstawienia historii i tej obowiązującej obecnie konstytucji marcowej. Opo-

wiedział, że marsz. Piłsudski pierwszy zaprotestował przeciwko konstytucji marcowej, omówił dzieje przewrotu majowego i walk o zmianę konstytucji wreszcie przedstawił cały szereg zasadniczych podstaw nowego projektu zmiany ustroju Rzeczypospolitej tak, jak został on ostatnio opracowany przez połączone komisje konstytucyjne klubu B.B.

Zasady te są następujące:

Prezydent Rzpltej

Państwo Polskie jest wspólnym dobrem wszystkich jego obywateli.

Na czele państwa stoi Prezydent Rzeczypospolitej jako czynnik najwyższy wyniesiony ponad inne naczelne organy państwowe (rząd, Sejm, Senat, wojsko, kontrola państwowa oraz samorządy). Prezydent z mocy swego stanowiska niezależnego spełnia funkcje medjatorskie i arbitrażowe w razie konfliktów pomiędzy Naczelnym Wodzem w Państwie, a to za pomocą osobistych uprawnień, wykonywanych bez udziału jakiegokolwiek bądź czynnika, tzn. bez żadnej kontrasygnaty.

Do takich osobistych uprawnień Prezydenta Rzpltej należy: Mianowanie i odwołanie prezesa rady ministrów, pierwszego prezesa Sądu Najwyższego, prezesa NIKP i szefa kancelarii cywilnej, mianowanie i odwoływanie Generalnego Inspektora Sił Zbrojnych i Naczelnego Wodza; dalej wskazywanie kandydata na Prezydenta Rzpltej,

powoływanie sędziów Trybunału Stanu, rozwiązanie Sejmu i Senatu, zarządzanie i oddanie członków rządu pod sąd Trybunału Stanu, akta łaski i pieczy prawnej. Kandydata na Prezydenta Rzpltej mianuje Zgromadzenie Elektorów, złożone z marszałka Senatu i marszałka Sejmu, prezesa rady ministrów, pierwszego prezesa Sądu Najwyższego, generalnego inspektora sił zbrojnych oraz elektorów, wybranych z pośród obywateli najgodniejszych w liczbie 50 przez Sejm i 25 przez Senat. Ustupującemu Prezydentowi służy prawo wskazania swego kandydata. Jeżeli ustępujący Prezydent zgadza się z wyborem Zgromadzenia Elektorów, kandydat Zgromadzenia Elektorów uznany zostanie przez obranego na Prezydenta.

Okres urzędowania Prezydenta trwa lat 7. W razie wojny okres ten przedłuża się do upływu 3 miesięcy od zawarcia pokoju.

Rząd

Rząd kieruje sprawami Państwa. Składa się on z prezesa rady ministrów i ministrów. Czy to będą rządy kanclerskie, nie zostało jeszcze ustalone. Prezydent mianuje wedle swego uznania i odwołuje prezesa rady ministrów i na jego wniosek mianuje i odwołuje ministrów. Prezes rady ministrów reprezentuje rząd, kieruje jego pracami, ustala na czele zasady polityki państwowej. Prezes rady ministrów i ministrowie są odpowiedzialni polity-

cznie przed Prezydentem i mogą być przez niego odwołani w każdym czasie. Sejm może żądać ustąpienia rządu lub ministra, ale tylko podczas sesji zwyczajnej. Jeżeli za wnioskiem, żądającym ustąpienia rządu lub ministra wypowie się Sejm i Senat, Prezydent odwołuje rząd lub ministra, albo też korzystając ze swych uprawnień, rozważa opinię Izby.

Sejm

Sejm składa się z posłów, wybieranych w głosowaniu powszechnym i tajnym. Kadencja Sejmu trwa lat 5. Prezydentowi służy prawo rozwiązania Sejmu przed upływem kadencji. Sesja zwyczajna Sejmu będzie otwarta corocznie najpóźniej w listopadzie i nie może być zamknięta przed upływem 4 miesięcy. Prezydent może zarządzić otwarcie sesji nadzwyczajnej Sejmu, a to w ciągu dni 30 na wniosek co najmniej połowy ustawowej liczby posłów. Podczas sesji nadzwyczajnej przedmiotem obrad Sejmu są tylko wyłącznie sprawy, wymienione w zarządzeniu Prezydenta albo we wniosku o otwarcie takiej sesji, zgłoszonym przez posłów.

Posłowie korzystają tylko z takiej rękopisli niety-

kalności, jakiej wymaga ich uczestnictwo w pracach Sejmu. Za działalność niezwiązaną z uczestnictwem w pracach Sejmu, posłowie odpowiadają na równi z innymi obywatelami, jednakże postępowanie karno-sądowe, karno-administracyjne lub dyscyplinarne wszczęte przeciwko posłowi przed lub po uzyskaniu mandatu ulegnie na żądanie Sejmu zawieszaniu aż do wygaśnięcia mandatu.

Za wystąpienia w Sejmie sprzeczne z treścią ślubowania poselskiego, albo zawierające znamiona przestępstwa ściganego z urzędu, poseł może być uchwałą Sejmu albo na żądanie marszałka Sejmu lub ministra sprawiedliwości oddany pod sąd Trybunału Stanu i orzeczeniem tego Trybunału pozbawiony mandatu poselskiego.

Senat

Senat składa się ze 120 senatorów powołanych na okres 6-letni, 40 senatorów mianuje Prezydent, 80 pochodzi z wyborów. Co 3 lata ustępuje z każdej grupy połowa senatorów według starszeństwa powołania. Prawo wyboru do Senatu mają obywatele, którzy w trybie ustawą przewidzianym uznani będą za przodujących na rzecz dobra zbiorowego. Pierwszy na nowych podstawach oparty Senat wybiorą obywatele odznaczeni orderem Virtuti Militari lub Krzyżem Niepodległości. Wybory będą trzystopniowe: powiatowe, wojewódzkie a później z całej Polski. Prawo plastowania mandatów senatorskich mają obywatele, posiadający

prawo wybieralności do Sejmu. Tytuł senatora jest dożywotni. Senator może być ponownie powołany do sprawowania mandatu.

Prawo inicjatywy ustawodawczej należy tylko do rządu i Sejmu. Każdy projekt ustawy przez Sejm uchwalony, będzie przekazany Senatowi do rozpatrzenia. Uchwałę Senatu odrzucającą projekt i wprowadzającą w nim zmiany, uważa się za przyjętą, jeżeli Sejm nie odrzucił jej większością trzech piątych głosów. Prezydentowi Rzpltej służy prawo zawieszającego weta ustawodawczego.

Ustawa ustala corocznie budżet Państwa. Dla rozpatrzenia budżetu pozostawia się Sejmowi 90

**Niezamącona
radość zesportów
zimowych!**

Możesz jej doznać tylko wtedy, gdy ochronisz należycie cerę przed mrozem, wiatrem i zawięją śnieżną.

Eukuto! 6

krem hormonalny Musty jest idealnym kremem sportowca.

Do nabycia w aptekach, drogeriach i perfumeryach
Cena duż. pudełka zł. 1.40
Cena mał. pudełka zł. 0.75

dni, Senatowi 20 dni od upływu terminu przepisanego dla Sejmu.

Prezydent wydaje dekryty w zakresie zwierzchnictwa sił zbrojnych, a w szczególności rozwiązuje dekretami organizacje naczelnych władz wojskowych. W razie mianowania Naczelnego Wodza prawo dysponowania siłami zbrojnymi przechodzi od Prezydenta na Wodza. Za akty związane z dowództwem Naczelnego Wodza odpowiada przed Prezydentem jako przed naczelnikiem sił zbrojnych. Prezydent ma prawo podpisywania wszystkich aktów bez kontrasygnaty premiera, za wyjątkiem orędzi oraz traktatów, które dotyczą umów celnych. W razie wojny Prezydent ma prawo bez upoważnienia Izby wydawać dekryty za wyjątkiem zmian konstytucji. Prezydent ma prawo przedłużyć kadencję Sejmu do czasu zawarcia pokoju, otwierać, odraczać i zamykać sesje Sejmu i Senatu.

O godz. 5 popołudniu rozpoczęła się dyskusja. Pierwszy zabrał głos prezes Slawek.

Projekt wymienionych tez zostanie zgłoszony do komisji konstytucyjnej już w przyszłym tygodniu i będzie przedmiotem dłuższej dyskusji.

Mrozy pochłaniają pierwsze ofiary

Warszawa. 14. 12. (Sin) Temperatura dziś w godzinach rannych wynosiła w Warszawie 19 stopni, na peryferjach 22 stopni, uniemożliwiająca naukę, zwłaszcza w szkołach powszechnych, gdzie niezależnie od okólnika ministerjalnego, który przewiduje, że przy temperaturze minus 20 stopni naukę należy przerwać, dzieci nie przyszły do szkoły z powodu braku odpowiedniego ubrania. Temperatura w Wilnie wynosiła dziś 29 stopni, na Pokuciu 30 stopni. Zanotowano 4 wypadki śmierci wskutek zmarznięcia i niezliczoną ilość poważnych odmrożeń.

Pierwszy dzień ciągnięcia loterii

(Telefonem od naszego korespondenta)

Warszawa. 14. 12. Sin. Dziś, w pierwszym dniu ciągnięcia III. Klasy Loterii Państwowej padły, większe wygrane na następujące numery: 100.000 złotych wygrał nr. 37354, 20.000 zł. nry: 58132, 91646, 15.000 zł. nry: 49413, 187420; 10.000 zł. nr. 23875; 5.000 zł. nry: 45718, 141955; 2.000 zł. nry: 6323, 43564, 32141, 125039, 145099 — Drugie ciągnięcie: 50.000 zł. wygrały nry: 109572, 131073; 20.000 zł. nr.: 122833; 15.000 zł. nry: 94192, 116853; 10.000 zł. nry: 30251, 52803; 5.000 złotych nry: 90091, 12690, 146235; 2.000 zł. nry: 102516, 118160, 36164, 161410, 121038, 165786, 140051, 183454.

GREJPFROT —

to wspaniały owoc pomarańczowy. Grejpfrot marki „PARDESS“ — to chluba produkcji palestyńskiej. — W Polsce dopiero w roku bieżącym wobec niżki cła dostępny dla wszystkich. Grejpfrot w cenie jabłka do nabycia w każdej owocarni. — Uwaga: kupując, sprawdź stempel PARDESS na każdym owocu. Żądać prospektów. 4628kr

— Z TEATRU MIEJSKIEGO. Dzisiaj w piątek z powodu próby generalnej przedstawienia nie będzie. Jutro w sobotę ukaże się świetna komedia węgierskiego autora Bus-Fekete „Pieniądz, to nie wszystko“, ciesząca się niezwykłym powodzeniem zarówno zagranicą jak też w Warszawie. Koncję opracował scenicznie reż. J. Karbowski, oprawa dekoracyjna prof. K. Frycza. W rolach głównych wystąpią pp. Jaroszewski, Wernicz, Zaleska, Burnatowicz, Kondrat, Pągowski, Turcki, Zastrzeżyński. Ze względu na wyjątkowo trudny montaż techniczny — „Pieniądz, to nie wszystko“ grany będzie we wszystkie dni tygodnia wieczorem, oraz w niedzielę popołudniu.

— W SOBOTĘ I-SZY WYSTĘP A. SAMBERGA W SZTUCE „DER FOLKSMENSCH“. Jutro w sobotę dwa przedstawienia o godz. 4:30 pop. i 8:45 wiecz. w teatrze żyd. przy ul. Bocheńskiej 7. Pierwszy występ słynnego artysty A. Samberga, który niedawno wrócił z Nowego Jorku, Paryża i Belgii, gdzie jego występy cieszyły się nadzwyczajnym powodzeniem.

Jako pierwszą kreację p. Samberg wystawi głosną sztukę ludową z ilustracją muzyczną i śpiewami „Der Folksmensch“, gdzie kreuje tytulową rolę. Udział bierze cały zespół. Bilety w przedsprzedaży w firmie A. Fischhab, Grodzka 46.

— „CRICOT“ w Domu Artystów pl. św. Duży 5. Dziś 15 bm. godz. 9 wieczór odbędzie się wieczór artystyczny z następującym programem: „Śmierć Maharadży“. Taniec J. Pugeta do słów b. lady St. Młodożeńca. „Matka“ St. I. Witkiewicza. Reżyseruje W. Dobrowolski. Dekoracje i kostiumy H. Wicińskiego. Fonetyka według Kurta Schwittersa. Conferencier T. Cybulski.

TEATR IM. J. SŁOWACKIEGO

Piątek przedstawienia nie będzie.

Sobota 7:30 wiecz.: „Pieniądz, to nie wszystko“ (Kremjery).

TEATR ŻYDOWSKI (BOCHENSKA 7)

Sobota 4:30 pop. i 8:45 wiecz.: „Der Folksmensch“.

TEATR „BAGATELA“

Piątek 9 wiecz.: „Agara“.

Sobota 8 wiecz.: „Agara“.

TEATR POLSKI W KATOWICACH

Sobota 8 wiecz.: „Obiad o 8-mej“.

Teatr Polski w Katowice w Tarn. Górach

Piątek: „Pocalunek przed lustrem“.

Z SALI KONCERTOWEJ.**Erika Morini**

Z dziecka cudownego zrobiła się dorosła niewiasta, która dotrzymała niezwykłych obietnic wczesnego talentu. Grę Morini charakteryzuje obecnie kobieca stodoła i pikanterja, które w kantylenie rytmicznych drobniactwach doskonale się prezentują. Bujny temperament manifestuje się również żywymi ruchami głowy i wyładowuje się w wielkim, szorstym tonie oraz energicznym zacięciu. umożliwionym znakomicie wykształconą prawą ręką z wirtuozowskim, nieomylnym staccato. Wogóle techniczna sprawność i pewność wskazują na pierwszorzędnego talent skrzypcowy, usprawiedliwiający w całej pełni sławę jednej z najlepszych żyjących wiolinistek.

W programie znajdował się między innymi m. in. koncert Bruchy, bardzo śpiewny i łatwiejszy od popularnego g-moll. a dający właśnie dużo sposobności do rozwinięcia zalet pieściwego i nęcącego tonu Morini. Reminiscencją z bardzo dawnych lat był słynny menuet Mozarta, b. używany publiczności koncertowej wszędzie tam gdzie dotarł Burmester: na chwałę Morini należy podkreślić, że jej wykonanie było bezwzględnie wierną kopią w ujęciu i szczegółach interpretacji Burmestra. Akompaniował wzorowo Dr. Steinberger.

Dr. Apte.

— RABKA. Staraniem org. „Beitar“ w sobotę 16 dm. 8 wiecz. Wieczór ek. tanekowy.

Jakie będą ceny biletów kolejowych od Nowego Roku?

Od 1 stycznia przyszłego roku wchodzi w życie — jak to już donosiliśmy — nowa taryfa osobowa na polskich kolejach państwowych. Różni się ona znacznie od taryfy dotychczas obowiązującej, przewidującej daleko idące obniżki cen za przejazdy zwłaszcza na dalszych przestrzeniach. W krótszych natomiast relacjach, do 85 km. potaniały jedynie bilety I-ej klasy, podczas gdy wszystkie inne ceny pozostały bez zmiany.

Począwszy od granicy 85 km., niżka cen stopniuje się, wyrażając się z początku w różnicach groszowych, później jednak w miarę odległości różnice są poważniejsze. Najlepiej zilustruje to kilka przykładów:

Tak np. na przestrzeni 100 km. w pociągu osobowym, bilety kosztowały dotychczas w pierwszej klasie 17 zł., w drugiej 10.20, w trzeciej 6.80. Od 1 stycznia przyszłego roku kosztować one będą w I-ej klasie 12.40, w II-giej 9.30, w III-ej wreszcie 6.20. — I-sza klasa, jak widać, potaniała bardzo wydatnie podczas gdy przy II. i III. klasie różnica jest groszowa.

Na przestrzeni 200 km. w pociągach osobowych bilety kosztowały: w I-ej klasie 34 zł., w II-giej 20.40, w III-ej 13.60. Według nowej zaś taryfy kosztować one będą: w I-ej klasie 20.40, (a więc tyle, ile przedtem II-ga klasa), w II-giej klasie 15.30, w III-ej wreszcie 10.20.

Na przestrzeni około 350 km., co odpowiada średniej odległości wielkich miast Polski od stolicy — kosztowały bilety w pociągu osobowym: w I. klasie 54.50 zł., w II-giej klasie 32.70, w III-ej wreszcie 21.80. Od 1-go stycznia bilety te kosztować będą: w I-ej klasie 32.40 zł., w II-giej klasie 24.30, wreszcie

w III-ej klasie 16.20.

Także i w pociągach pospiesznych uważyła taryfa przewiduje obniżkę cen, co uwidacznia zestawienie cen przejazdów na przestrzeni np. 350 km. — Według dotychczas obowiązującej taryfy, pospieszny przejazd na przestrzeni 350 km. kosztował: w I-ej klasie 70 zł., w II-giej 42 zł., w III-ej wreszcie 23 zł. Według nowej taryfy płacić się będzie: w I-ej klasie 40.80 zł., w II-giej 30.60 zł., w III-ej wreszcie 20.40 zł.

Nowa taryfa opiera się na wielu tabelach, a mianowicie: opłat normalnych, opłat biletów podmiejskich, różnych opłat ulgowych itd. Zaznaczyć należy, że w ramach nowej taryfy znalazły się narazie jedynie nowe przepisy, dotyczące przejazdów wycieczek szkolnych tak pojedynczych, jak zbiorowych, przejazdów robotniczych, straży ogniowych, osób chorych do szpitali, inwalidów wojennych itp. Taryfa nie obejmuje natomiast ustępów, które dotychczas w taryfie się znajdowały, a które dotyczyły ulg dla powracających z uzdrowisk krajowych, tudzież znizowanych cen przejazdów indywidualnych dla turystów i narciarzy na podstawie legitymacji, uznanych przez kolej.

Jak przypuszczają — sprawa tych przejazdów, a zwłaszcza kwestja znizek turystycznych, załatwiona będzie na podstawie zarządzenia pozataryfowego, jak to było przed kilku laty, przy czym ceny opierać się będą zapewne na jednej z ulgowych tabel.

Ogólnie biorąc, taryfa przynosi obniżkę, przy czym jednakże krótkie przejazdy niewiele na potanieniu cen skorzystają, chyba że kolej zrobi większy użytek z taryf podmiejskich, które zresztą przewiduje je nowa taryfa.

Jakie udogodnienia wprowadzi Centrala Zleceń Telefonicznych?

Ministerstwo poczt i telegrafów — jak donosiliśmy — przygotowuje od Nowego Roku pożyteczną nową usługę, która na zachodzie Europy oddaje znaczne usługi publiczności miejskiej.

Inowacja ta polegać będzie na uruchomieniu w większych centralach telefonicznych w Polsce specjalnej obsługi abonentów zapomocą tzw. central zleceń.

Początkowy zakres czynności pocztowych biur zleceń będzie niewielki.

W czasie nieobecności abonenta biuro będzie udzielało zgłaszającym się doń telefonicznie osobom trzecim odpowiedzi, które on pozostawi i odwrotnie będzie zlecenia tych osób przekazywało abonentom po jego powrocie do domu.

Obok biura uruchomione będą tzw. sygnafony automaty przyłączone do aparatów telefonicznych, podające godzinę, o której nieobecny właściciel telefonu wróci do domu.

Sygnafon będzie się nastawiał przy telefonie przed wyjściem z domu na godzinę, o której zamierza się powrócić, np. na g. 11 rano. Wówczas przy każdym połączeniu z danym aparatem 11 uderzeń dzwonka będzie zawiadamiało o nieobecności właściciela telefonu i o czasie jego powrotu.

Jeśli to będą godziny popołudniowe, sygnafon będzie je wydzwaniał podwójnym dzwonkiem.

Jednocześnie aparat będzie rejestrował liczbę osób, które w czasie nieobecności gospodarza dzwoniły.

Słabą jego stroną jest to, że nie będzie utrwał

numerów, z których telefonowano.

Miesięczna opłata za dzierżawę sygnafonu wynosić ma 2 zł. 50 gr.

O ile wprowadzenie sygnafonów nie może liczyć na szerokie zastosowanie biura zleceń przyjęte będą niewątpliwie z powszechnym uznaniem. Będą one — a żądanie wskazywały dokładny czas, będą budziły na zamówioną godzinę, informowały, iż dany abonent wyjechał na taki a taki czas i wróci o tej i o tej godzinie, przyjmowały zlecenia dla nieobecnego abonenta lub też przekazywały jego zlecenia osobom, które się doń będą zwracały telefonicznie, a wreszcie będą kontrolowały pozostawioną w domu służbę. Często się bowiem zdarza, że pozostawiona do pilnowania domu służąca opuszcza mieszkanie, pozostawiając je na łasce losu. Biuro zleceń może kilka razy w ciągu dnia i nocy sprawdzić, czy mieszkanie znajduje się pod należytą opieką.

Zakres działalności biura zleceń może być bardzo obszerny. W Moskwie np. telefoniczne biuro zleceń daje informacje kolejowe, teatralne, turystyczne etc.

Jakich zadań podejmą się polskie biura zleceń, nie zostało to jeszcze ostatecznie sprecyzowane, szczególnie są dopiero w opracowaniu. Można jednak już obecnie przewidywać, iż popularność ich będzie wzrastała proporcjonalnie do zakresu oddawanych usług. Dużą rolę w ich spopularyzowaniu odegrają oczywiście opłaty za te świadczenia. Im niżej będą skalkulowane — tem więcej abonentów korzystać będzie z usług biur zleceń.

DZIEŃ POLITYCZNY

Unieważnianie wyborów do Rady Miejskiej

Ministerstwo spraw wewnętrznych wydało okólnik w sprawie trybu postępowania przy rozstrzygnięciu protestów wyborczych przeciwko wyborom do rad miejskich na terenie województw południowych, oraz przy unieważnianiu tych wyborów.

Na obszarze województw krakowskiego, łwowskiego, stanisławowskiego i tarnopolskiego starosta powiatowy może unieważnić wybory do rady miejskiej miast niewydziałonych z powiatowego związku samorządowego zarówno w całości jak w części, z urzędu lub wsku

tek wniesionego zażalenia i protestu, po wysłuchaniu opinii wydziału powiatowego. Takie same uprawnienia posiada wojewoda po wysłuchaniu opinii wydziału wojewódzkiego odnośnie wyborów do rad miejskich miast wydziałowych.

Orzeczenia starosty powiatowego względnie wojewody, wycane wskutek zażalenia lub protestu, są ostateczne w administracyjnym toku instancji i przysługuje od nich jedynie skarga do Najwyższego Trybunału Administracyjnego. Przeciw orzeczeniom starosty względnie wojewody, wydanym z urzędu, przysługuje odwołanie do wojewody względnie ministra spraw wewnętrznych.

rat miesięcznych. — Część tychże zaległości tyczy się lat 1930 (1929, 1928), korzystających z ulg na podstawie rozporządzenia Ministerstwa Skarbu z 25. listopada 1933 r.

Proszę więc uprzejmie o wyeliminowanie z ogólnej sumy objętej cyt. decyzją tej części, do której płatności nie jestem obecnie obowiązany, gdyż pragnę resztę płacić w wyznaczonych mi terminach.

podpis i adres.

W związku z powyższem zaznacza się, że nie konifikuje wzgl. nie potrąca się sum ratokrotnych oraz odsetek, które wpłacone zostały przed dniem ogłoszenia rozporządzenia o ulgach t. j. przed 1. grudnia br. Sumy, wpłacone więc przed tym terminem na dawne zaległości nie będą zwrócone, lecz zaległości o te sumy się zmniejsza. Kto więc jest w posiadaniu decyzji o rozłożeniu na raty sum, płatnych zarówno przed 1 października 1931, jakoteż po tym terminie, winien we własnym interesie, przed wpłaconiem przypadającej raty — o ile takowa wypada na zaległości z przed 1 października 1931 — starać się na podstawie powyższego podania uzyskać oddzielenie poszczególnych pozycji zaległości. Zachodzi bowiem możliwość, że Kasa skarbową, nie mając decyzji władzy kompetentnej, zarachuje wpłaconą ratę na „ulgowe lata“, skutkiem czego płatnik na raty będzie później na kłopotliwe ubieganie się o przebiegnię tej sumy na dalsze lata.

Zarazem doliczamy, iż władze skarbowe stosują praktykę, iż wysokość pierwotnie przyznanych poszczególnych rat zostaje taka sama jak przed wyeliminowaniem „ulgowych lat“. Przykład: rozłożono na 10 rat zaległości za lata 1929, 1930, 1931 i 1932 w sumie łącznej zł 1.000. Każda rata wynosi więc zł 100. Za lata 1929 i 1930 następuje chwilowe wyłączenie płatnych rat, wobec czego zostaje 800. zł, które winny być wpłacone w ciągu 8 rat miesięcznych po 100 zł. (a nie w ciągu 10 rat po zł. 100). Tak jest w zasadzie, jednak władzom skarbowym przysługuje prawo udzielania większej ilości rat na podstawie indywidualnych, należyte umotywowanych próśb. Nie ulega zaś wątpliwości, że władze skarbowe dążyć będą do ułatwień w spłacie niedawnych zaległości, aby dzięki tym niezmiernym ulgom ułatwić i umożliwić w dzisiejszych kryzysowych czasach zapłatę podatków, a temsamem z jednej strony nie dopuścić do nowego narostu zaległości, z drugiej zaś strony, aby nie narazić życia gospodarczego i niezbępcznie wstrząsą, w razie konieczności wpłacania przez ekonomicznie słabych podatników w krótkich okresach czasu sum, przekraczających ich zdolności płatnicze.

Józef Himmelblau.

ULGI W NABYWANIU ŚWIADECTW PRZEMYSŁOWYCH NA ROK 1934.

W uzupełnieniu naszej wczorajszej wiadomości podajemy, że okólnik ten jest zaopatrzony L. D. V. 53573/433 z daty 6 bm.

Cukier narazie nie stanie

Agencja „Iskra“ donosi:

„Jak się dowiadujemy, prace powołanej przez Komitet Ekonomiczny ministrów komisji dla zbadania zagadnień przemysłu cukrowego, wobec ogromu materiału, który wymaga zbadania, potrwać przez czas dłuższy.

W związku z powyższem nie należy oczekiwać w ciągu najbliższych paru miesięcy decyzji w sprawie obniżenia ceny cukru, dopóki nie zostanie przeprowadzone i ostatecznie załatwione“

Czekajmy więc najbliższych „kilka miesięcy“.

Ulg podatkowe dla transakcji giełdowych

Wobec informacji, jakoby ministerstwo skarbu zamierzało cofnąć ulgi przyznane okólnikiem z dn. 9 marca 1932 r., a polegające na zwolnieniu od podatku obrotowego transakcji kupna-sprzedaży odkorowanych mąką, kaszą i otrębami na krajowych giełdach zbożowo-towarowych, samorząd gospodarczy, popierając wysunięte w tej mierze wnioski giełd, wystąpił do ministerstwa skarbu, podkreślając potrzebę dalszego zachowania wspomnianych ulg. Samorząd gospodarczy wskazuje na to, iż zwolnienie transakcji mąką od podatku obrotowego okazało się posunięciem korzystnym nie tylko dla obrotu towarowego, lecz i dla Skarbu, gdyż w zakresie jawnego handlu udało się dzięki temu wciągnąć szereg kupców, którzy przedtem handlowali bez wykupienia świadectwa przemysłowego.

Poza tem znaczna część handlujących oraz mniejszy przemysłowców przystąpiła do prowadzenia nieprawidłowych ksiąg, co umożliwiło z kolei dokładniejszą kontrolę podatkową obrotów i dochodów.

Samorząd gospodarczy uznał jednak z drugiej strony, iż celem zwiększenia kontroli nieodzowne jest dokładne ustalenie, jakie transakcje winny podpadać pod pojęcie giełdowych i pollegających zwolnieniu od podatku, wobec czego wystąpił w tej mierze z odpowiednimi wnioskami.

Zgłaszanie roszczeń do niemieckich instytucji ubezpieczeń

W związku z wejściem w życie umowy polsko-niemieckiej o ubezpieczeniu społecznym, obywatele polscy, którzy wpłacali w swoim czasie składki do niemieckich instytucji ubezpieczeniowych, następnie zaś powrócili do Polski po r. 1916, mogą odzyskać prawo ubezpieczeniowe. Dla odzyskania tych praw niezbędne jest złożenie odpowiedniego wniosku we właściwej niemieckiej instytucji ubezpieczeniowej w terminie do 1 września 1934 r. Odpowiedniej pomocy udzielać będą zainteresowanym polskie instytucje ubezpiecze-

niewe. W związku z tem każdy robotnik i pracownik umysłowy polski, który kiedykolwiek opłacał w Niemczech składki do ubezpieczenia inwalidzkiego, górniczego, czy też ubezpieczenia pracowników umysłowych, któremu dotychczas nie przyznano renty z Niemiec, a który wrócił do Polski po r. 1916 (względnie na Górnym Śląsku po r. 1921), powinien zgłosić się pisemnie lub osobiście do następujących instytucji polskich: do Zakładu Ubezpieczeń Pracowników Umysłowych w Królewskiej Hucie (o ile wpłacał składki do ubezpieczenia pracowników umysłowych), do Spółki Brackiej w Tarnowskich Górach (składki do ubezpieczenia górniczego), oraz, o ile wpłacał składki do ubezpieczenia inwalidzkiego — do Zakładu Ubezpieczeń na Wypadek Inwalidztwa w Królewskiej Hucie (dla zamieszkałych na Górnym Śląsku), lub do Ubezpieczalni Krajowej w Poznaniu (dla zamieszkałych poza obszarem Górnego Śląska).

Książka o Gdyni

Nakładem Towarzystwa Ekonomicznego w Krakowie ukazało się przed kilku tygodniami powaźne dzieło p. t. „Gdynia i jej znaczenie dla gospodarstwa Polski“, napisane przez znanego ekonomistę i praktyka gospodarczego, p. Dra Tadeusza Spitzera, dyrektora Związku Przemysłowców w Krakowie. Dzieło to zostało wyróżnione na drugim konkursie Instytutu Bałtyckiego, który zśród licznych prac, nadesłanych w odpowiedzi na konkurs tego Instytutu, uznał dzieło p. Spitzera za najlepsze. Nie sposób w jednej notatce wyszeze gołnić wszystkich walorów, jakimi dzieło p. Spitzera się odznacza. Trudno też streścić lub podać w najkrótszym badaj zarysie tok myśli p. Spitzera. Już bowiem Instytut Bałtycki w uzasadnieniu swej opinii o tem dziele zaznaczył, że dzieło to odznacza się „niezwykłą pracowitością“. Do dzieła tego będziemy mieli sposobność jeszcze obszerniej powrócić, dziś chcemy zaznaczyć, że „schlagwortem“ niejako tego dzieła jest myśl, że przemysł i morze stanowią dwa czynniki, nawzajem się uzupełniające i będące najważniejszymi częściami naszego gospodarstwa społecznego.

Jest to może najbardziej gruntownie źródłowo opracowane dzieło o znaczeniu Gdyni dla gospodarstwa polskiego i każdy, kto zechce wyrobić sobie należyty obraz o Gdyni z punktu widzenia gospodarczego, będzie musiał dzieło p. Spitzera dokładnie przestudjować.

Kilka mądrych i, jak zwykle, bardzo wnikliwych i głębokich słów przedmowy skreślił prof. Krzyżanowski.

V.

spiał z Fryderykiem w sypialni, a ja w dzieciennym pokójku.“

Pana Hermana obudziło chrapanie zięcia. Była księżycowa noc, pan Herman podciągnął stopy i siedząc w łóżku, przysłuchiwał się organom życia, który pilował powietrze z niesłychaną energią. W końcu wydał tak przeraźliwy świst, że stary pan się zląkł, a profesor sam się z tego obudził. Widząc, że teść siedzi, zapytał, nie przeczując niczego: „Ojciec nie śpi?“

„No, no“ — odpowiedział pan Herman: „Ktoby tu mógł spać?“

„Jakto, kto ojcu przeszkadza?“

Pan Herman nachylił się do swego zięcia, jakgdyby go chciał objąć, ale zapytał tylko: „Powiedz mi Fryderyku, jak człowiek może tak chrapać?“

„Ja chrapałem?“

„Co znaczy chrapać? Traibileś!“

„Zaluję, bardzo zaluję“ — rzekł profesor, położył się znowu usnął.

Nazajutrz siedział pan Herman w swoim nowym mieszkaniu i rzekł do swojej córki: „Dzisiaj będę już spał u siebie. Czuję jeszcze mocno, ale co zrobić! Nie zmrzyłem dzisiaj oka!“

„Jakto, ojczec?“

„Tyszasz się, jak? Twój mąż, żeby był zdrow, co za siła. Bez uroków. Myślałem, że dom się zawalił, tak chrapał, nie mówmy o czemś innym. Rozejrzył się po pokoju: „Bardzo pięknie tu wszystko urządziłaś, bardzo pięknie.“

Pan Berta odrzekła: „Ale niejedno jeszcze dałoby się zrobić.“

„Cóż takiego?“

„Twoje ubranie, ojczec, to musi się... tak przecież nie możesz chodzić.“

„Dlaczego, Berto? Cóż mojemu ubraniu brakuje?“

Z lubością popatrzył na swoje zniszczone ubranie i rzekł: „Jest przecież bardzo piękne!“

„Ależ ojczec, popatrz lepiej“ — ujęła go za kłapy surduta i podniesionym głosem, jak do dziecka, rzekła: „Tu i tu i tu. Pełno tłustych plam. Tak nie możesz chodzić.“

„Dobrze“ — rzekł, jakgdyby wyrządzał jej specjalną łaskę. „Niech je Lina wyczyści.“

„Nie, ojczec. Musisz zamówić sobie nowe ubranie, i przypominam sobie, jak wczoraj przyjechałeś, twój zimowy płaszcz wygląda niemożliwie!“

„Co znowu? Mój zimowy płaszcz jest zły?“

„To nie, ale musisz mieć nowy.“

„Nowy płaszcz zimowy!“ — zawołał pan Herman przerażony, jakgdyby mu córka kazała kupić nowy pałac. Nowy zimowy płaszcz, nowy wydatek, do przeprowadzki nowego mieszkania, co właściwie sobie myśliła. Berto, chcesz mnie zrujnować?“

„Ależ ojczec!“ — rzekła Berta i przyniosła z przedpokoju płaszcz. „Coś takiego chcesz mieć, ojczec, popatrz na ten aksamitny kołnierz!“

„Co brakuje temu kołnierzowi?“

„Jest całkiem zatłuszczony.“

„Zatłuszczony. Ta mała plama na górze.“

„A ta a ta a ta!“

Przed oczyma pana Hermana zamigotały plany. Zmógł więc i rzekł: „Daj zrobić nowy kołnierz.“

(Ciąg dalszy nastąpi).

HITLERIANA

CZY JEZUS BYŁ ŻYDEM?

(K) Jest to kwestja, bardzo żywo obecnie obchodząca Niemcy, które absolutnie nie mogą się pogodzić z tem, że Jezus był Żydem. Znalazli się wreszcie ezlowiek, który postanowił uratować sytuację i napisał książkę p. t. „War Jesus ein Jude?” Cziowiekiem tym jest pan Widar Walsung. „Börsenblatt für den deutschen Buchhandel” w ten sposób zapowiada tę książkę: „Książki tej brak było oddawna. Spotka się ona z pewnością z największym zainteresowaniem, wszak porusza temat, zajmujący dziś miliony Niemców. Walsung przeprowadza zasadniczą rewizję dotychczasowych poglądów. Jego książka jest rehabilitacją największego aryjczyka”.

A więc Jezus był narodowym socjalistą, nazywał się właściwie Wotan i agitował ra Trzecią Rzeszą; wszystkie inne opinie są tylko oszczerstwem żydowskim, zdążającym do zbezczeszczenia „największego aryjczyka”.

Niemcy mają szczęście: znalazł się wreszcie Niemiec, który udowodnił, że Jezus jest pochodzenia germańskiego...

NAGONKA NA „DAS NEUE TAGEBUCH”.

Wiedeńska „Arbeiterzeitung” donosi, że rząd francuski poinformował Leopolda Schwarzschilda, znanego wydawcę doskonale redagowanego tygodnika „Das Neue Tagebuch”, że jego działalność w Paryżu jest niepożądana, stanowi bowiem poważne obciążenie niemiecko-francuskich stosunków. Schwarzschild ma zamiar przenieść swój tygodnik do Amsterdamu.

Nie wiemy, czy ta wiadomość jest prawdziwą; wprost wierzyć się nie chce, by Francja uległa presji hitleryzmu.

GOERING CHCIAŁBY JUŻ DYMITROWA DOSTAĆ W SWE RĘCE.

Przypominamy, że Goering, przesłuchany jako świadek w procesie o podpalenie Reichstagu, bez żadnej żenady zagroził Dymitrowowi, że go dostanie w swe ręce. Widocznie bardzo mu się spieszy; oto udzielił niedawno wywiadu berlińskiemu dziennikowi „Nachtausgabe”. Dowiadujemy się z tego wywiadu, że Goering mocno niezadowolony jest z procesu lipskiego. „Okazało się bowiem, że nie można kierować się abstrakcyjnymi paragra-

fami, jeśli sądzić się ma o zbrodni politycznej. — Wytwarza się wówczas sytuacja niemożliwa. — W swym powtórnym wyborze na prezydenta parlamentu widzę tylko dowód, że cały Reichstag w sprawie podpalenia Reichstagu ze mną się solidaryzuje. Jest to równocześnie odpowiedź przeciwko nikczemnej kampanji, gdyż zagraniż od miesięcy usiłowała eksploatować zamach komunistyczny na Reichstag przeciwko nar.-socjalistycznym Niemcom” — wywodzi Goering i zakończył temi słowy: „Jest rzeczą pożałowania godną, że przez trzy kwartaly po czynie zbrodni nie została jeszcze ukarana i że ten nużący proces jeszcze wciąż się ciągnie”.

SINCLAIR LEWIS NIE DAJE SOBIE DYKTOWAĆ.

Niemieccy nakładcy od dłuższego czasu usiłują wpływać na swych autorów obcych, by ich powstrzymały od wszelkiej działalności antyhitlerowskiej. Ostatnio Ernest Rowohlt, aż do wybuchu hitleryzmu znany ze swych lewicowych sympatyj nakładca berliński, zwrócił się telegraficznie do Sinclaira Lewisa, by natychmiast zaprzestali zasilać emigranckie czasopismo swemi artykułami.

Sinclair Lewis odpowiedział również telegraficznie, iż nie pozwoli nikomu dyktować sobie, gdzie ma współpracować. Równocześnie zawiadomił Lewis miesięcznik „Die Sammlung”, wydawany w Amsterdamie przez Klause Manna, że prosi o zaliczenie go do stałych współpracowników.

„NORDERNEY IST JUDENFREI”.

Zarząd Norderney (Staatliches Nordseebad) wydał nalepki listowe o powyższym tekście, które bezpłatnie rozdaje wśród ludności. Do redakcji „Jüdische Rundschau” w Berlinie nadesłał zarząd kąpieliska Norderney list, w którym prosi (!) o zwrócenie uwagi czytelnikom, że przyjazd Żydów do Norderney w przyszłym sezonie jest nie-

W teatrze świetnym i dźwiękowym „UCIECHA”. Od piątku, dnia 15 grudnia b. r. na okres przedświąteczny program najwyższych wymagań, dwa niebywałe szlagery! zabawa, humor, szczyt niezwykły, coś czego się nie widzi co was ubawi. **Król Pechowców** pikantna arcyfarsa francuska, film dwutysięcy kawałków w głównej roli jedyny, godny następcy **Maksu Lindera** słynny **KURT BOIS** oraz **Andrzej Cymara** pieśniarz rosyjski wraz z zespołem baletkowym a po **Świat słucha...** niezwykła fenomenalna arcykomedia z zdumiewającym wkładem muzycznym nadto **Ciebie śmiejąca**, program na jaki się zdobywają wielkie europejskie stolice. —

Wystarczy spojrzeć i łatwo znaleźć się. Proszę domagać się poszczególnych informacji o różnych rodzajach środków, i skóra stanie się wkrótce delikatną i odporną. Zł. o. 40-2.60

NA MARGINESIE.

Oni hańbą również imię żydowskie!

„Ilustrowany Kurjer Codzienny” zamieszcza w wczorajszym numerze ostry artykuł pt. „Czas najwyższy podjąć obronę dobrego imienia polskiego za Oceanem!” Chodzi o handlarzy żywym towarem w Argentynie. Banda ta rekrutuje się w dużej mierze z osobników żydowskich z Polski, nazywanych za Oceanem „polacos”. „Kurjer” domaga się przedsięwzięcia odpowiednich kroków, abyby odium tej bandy nie spadało na Polskę, gdyż „idzie tu o honor narodowy, o dobre imię Polski i Polaków w świecie i o dobro naszych wychodźców”.

Szkoda, że „Kurjer”, poświęcając tej sprawie obszernie wywody, zupełnie milczeniem pomija fakt, iż społeczeństwo żydowskie w Argentynie prowadzi niezmordowaną i zacieklą kampanję przeciwko bandzie handlarzy żywym towarem. Społeczeństwo żydowskie tępi te szumowiny na każdym kroku i stara się wszelkimi siłami od nich się odgrażyć. Ogólnie przecież wiadomo, że jednostek tych nie dopuszcza się do domów modlitwy, a nawet po śmierci grzebią się ich na osobnych cmentarzach.

Rzecz jasna, że procederem tych wyrzutków społeczeństwa nie może być obarczone społeczeństwo żydowskie, podobnie, jak wyczynami „bandytów polskich” we Francji nie może być obarczone społeczeństwo polskie ani naród polski.

pożądany, a w razie ewentualnych nieprzyjemności będą goście żydowscy natychmiast z Norderney usunięci.

„Jüdische Rundschau” dodaje od siebie, że chyba do tego nie dojdzie, bo żaden szanujący się Żyd nie zagości więcej do Norderney.

Wystawa „Zrzeszenia”

(Dokończenie).

W zbiorowej wystawie Norberta Nadla uderza po tęp Nadel rozwija się w traktowaniu koloru, który wychodzi soczyściej w bogatszych tonacjach Uderza w pierwszym rzędzie bardzo duża ilość eksponatów, pochodzących z ostatniego okresu. Nenał — róż obfitości. A z tą obfitością obrazów, łączy się obfitość w ramach poszczególnych obrazów. To przyjmuje za punkt wyjścia dla kilku uwag nt. barokowych pierwiastków w malarstwie Nadla.

Nadel w obrazie swoim lubi obfitość szczegółów, — jak wspominałem; pociąga go pełnia, gesto zastawiony stół, bujne owoce na tle biedermeierskiej atmosfery wnętrza, gestwinę mieszczkańskiego urzędzenia. W parze z tem idzie panująca forma geometryczna: wypukłość; wypukły kształt owoców, mebla, figury. Owa tendencja do pełni i wypukłego kształtu, w kolorze zaś — do podkreślenia czarstwej żywotności przedmiotów, wyraża cechy barokowego nastawienia.

Ale typ tej barokowości jest zadawniony. Właściwie i dawny, pierwotny „barok kształtu” miał swoją konsekwentnie zręcznicowaną gamę i określony typ kompozycji, która u Nadla wychodzi nieprzejrzyście. Ale przedewszystkiem nasuwa się to, że we fazy koloryzmu po Czernie rozwiązywania kształtu przy pomocy koloru, bogato atrowanego, zmienia zupełnie koncepcję barokizmu. Przechodzi ona na płaszczyznę, usuwa wyrażającą się wypukłość, którą a prio i można wszak i w dwóch tonach wydobyć, i z wypukłości kształtu temperament barokisty przerzuca się do wypukłej linii, krągłego pociągnięcia, pendzla, który każdym dotknięciem swoim może wnieść nowy kolor, wiązać stokrotnie bogaciej formy, kłębić, wyłobyc głębsze akcenty przepychu i pełni.

U Nadla w niektórych obrazach znajdujemy dwoistość, w tym względzie. Jedną partję traktowaną płasko pod kątem koloru, w drugiej zaś napiera szematyzowany kształt. (Przykł. „Portret” z białym kapeluszem przy stole, i większość innych portretów)

Pejzaż z różowym domem na lewo i igorem na pierwszym planie, dalej: portret w jasnych czerwieniach przy różowo krytym stole, i jedno wnętrze — dowodzą kolorystycznej wrażliwości. Ładne są niektóre akwarele

W pracach Jadwigi Sperlinzanki może być oglądane „względność” wszystkich czynników materiału malarzkiego. Względna jest forma, względna — materia i kolor. Sperlinzanka umie w naturalnej naturze, dużej, z różową draperją na lewo, rżąc się poważnie gamą kolorystyczną, tonować ją świadomie i rozlegle (pod pewnym wpływem „kapitstów”), umie w kompozycji z dwiema figurami stworzyć szersze założenia koloru Dla czego, tedy, idzie często na lep tak słabo umotywowanych deformacji, lekceważy tu i ówdzie charakter materji, a w kolorze dopuszcza do nieopanowanego zamętu? Rozwój malarstwa Sperlinzanki szedł dwutorowo: z jednej strony ekspresjonizm wyrazu, silnie ze akcenty nastroju; z drugiej — zagadnienia koloru, faktury, o impresjonistycznym podkładzie. Precyzja i cierpliwość w traktowaniu problemu malarzkiego wprowadziłyby tu większą przejrzystość i podniosłyby niewątpliwie poziom tych prac.

Czaj-Goldhuber wystawia kilka motywów architektury starej, a nadto dwa obrazy o tendencji politycznej.

Architekturne motywy Czaja są lepsze i malarzko lepiej rozwinięte niż dawniejsze. A trzeba wiedzieć, że motyw starej architektury, tak: kurtarz z perspektywą podwórza i ganków daje jako sprawa bliższego i dalszego planu i kolorystycznej tonacji dużo malarzowi do użycia.

Faktura Czaja, działająca niejako pod wrażeniem piłam na murach, zbliża się tu bardziej do motywu.

Nie godzę się jednak na charakter obu obrazów o motywie politycznym. Delacroix i Deunier pokazali, że nastawienie polityczne może wejść jako wewnętrzny składnik wyrazu malarzkiego, który poprzez wizyjną bogactwo obrazu działa o wiele głębiej, a tejsamem i — skuteczniej. Wytykanie jednak wyraźnie palcem; pod tem — roku niem to, pod tamtem — tamto; i operowanie niszową nie-rt symboliką, wydaje mi się metodą chybną. Jeden z obrazów Czaja przedstawia parę butów depczących porozrzucane książki, a nad ty tu butami — pikethaube; drugi zaś, malarzsko stonowany, daje profety umieszczone na stole, a obok — niedale. Wymowa obu obrazów, zatem — jasna, agitacyjnie — celowa, z malarzkiego zaś stanowiska wysuwam powyższe zastrzeżenia.

Mojesz Schwanefeld wystawił niedawno w ramach „Zrzeszenia” szereg rzeźb swoich, o których obszerniej wtędy napisalem. Obecnie wystawia dwie głowy, z których jedna zakupiło Krakowskie Muzeum Narodowe. Bardzo młody wiek artysty, który co dopiero skończył tuł. Akademię, uwydatnia jeszcze bardziej te wyróżnienia.

Charakterystyki prac Schwanefelda, podanej we wspomnianym omówieniu, nie będę tu powtarzał. Chciałbym jednak dodać, pod wrażeniem kilku dobrych głów obecnie wystawionych, że życzyłbym młodemu artyście możliwie jaknajlepszych warunków dalszej pracy, które uniezależniłyby go od postronnych momentów w rzeźbie. Portret — ze stanowiska odbiorcy — domaga się często psychologizmu, przeciwko któremu buntuje się zresztą artystyczny instynkt Schwanefelda, nastawiony na ekspresję formy i mocną, męską budowę. Po tej też linii pojdzie zapewne dalszy rozwój tego utalentowanego rzeźbiarza.

J. Włodek.

O KAZDEJ OSOBIE

w kraju i zagranicą poufnych informacji udziela istniejące od 1887 roku — **Biuro Informacyjno-Wywiadowcze Hieronim Weiss, Kraków, Smoleńsk 16. Tel. 124-53.**

ZGRZYTY

„I. K. C.” oświadcza, że jest pismem żydowskim...

We wczorajszym numerze „Il. Kurjera Codz.” (z 15 bm.) znajdujemy w kronice następującą notatkę:

„PRASA NIEMIECKA, szczególnie wiedeńska podjęła ostatnio wielką ofensywę dla zdobycia czytelników we Lwowie i wschodniej Małopolsce, licząc rozumie się przede wszystkim na mniejszości narodowe. Podczas, gdy dzienniki berlińskie zamieszczają ogłoszenia w prasie ukraińskiej, pisma wiedeńskie anonsują się w prasie żydowskiej. Jedno z wydawnictw by używać we Lwowie czytelników, rozesłało bezpłatnie swój dziennik na adresy, uzyskane prawdopodobnie z książek telefonicznych.”

Prosimy uważać: Pisma wiedeńskie anonsują się w prasie żydowskiej. Licząc, rozumie się, przede wszystkim na mniejszości narodowe...

A my wiemy, co pewne organy prasowe rozumieją pod „mniejszościami narodowymi”.

Otóż o jeden dzień wcześniej, przedwczoraj (w numerze z datą 14 bm.) ukazał się w „Ilustrowanym Kurjerze Codziennym” na ostatniej stronie duży, pokazywany następujący:

NEUES WIENER JOURNAL
austrjacki dziennik światowy
Cena prenumeraty.....

PIĄTEK, 15 GRUDNIA.

Kraków (312,8) 7—8 Audycja poranna, 11,40 Przegląd prasy, 11,50 Wiadomości bieżące, 11,57 Sygnał czasu, hejnał, 12,05—13 Płyty, — o 12,30 Dziennik popołudniowy, wiadomości meteorologiczne, 15,25 Wiadomości eksportowe i gospodarcze, 15,40 Kmunikaty P. U. W. F i L. O. P. P., 15,55 Koncert kameralny, Marjaa Neutein (wioloncz.), J. Kalecki (fort.), 16,25 Płyty, 16,40 „Niedoszła obłizacja 1912 roku” — prof. K. Schrenzlówna, 16,55 Arje z oper polskich w wyk. W. Roessler-Stokowski (mzsopr.), 17,15 Recital fortep. M. Barówny, 17,50 „10 minut o teatrze”, 18 „Nieznany ojciec naszej ziemi” — prof. W. Rybczyński, 18,20 Przegląd nowości z repertuaru lekkiego — płyty, 19,05 Rozmaitości, komunikaty, 19,15 Komunikat narciarski, 19,25 Feljton aktualny, 19,40 Wiadomości sportowe, dziennik wieczorny, 20 Pogadanka muzyczna — dr. A. Simonówna, 20,15 VII-my koncert z cyklu „Muzyka Niepodległej Polski” głos twórczości Piotra Perkowski, Jyr. G. Fitelberg, C. Franz (skrz.), M. Karwowska (śpiew) oraz chóru urzędników państwowych, — W przerwie o 21 feljton literacki: „Książki, które się podobają” — p. St. Dzikowski, 22,40—23,30 Muzyka taneczna z kabaretu „Femina”, — o 23 wiadomości meteorologiczne i policyjne.

Warszawa (1411,8) 7—11,50 p. Kraków, 11,50 Zycie artystyczne stolicy, 11,57—16,40 p. Kraków, 16,40 „Przegląd wydawnictw”, 16,55—19,20 p. Kraków, 19,20 Dokąd jechać w święto?, 19,25—23,30 p. Kraków.

Katowice (408,7) 7—17,50 p. Kraków, 17,50 Pogadanka: „Ogrodnik śląski”, 18—19,10 p. Kraków, 19,10 Nowela górnicza pt. „Strach”, 19,25—23 p. Kraków, 23 Skrzynka pocztowa w języku francuskim.

Lwów (380,7) 7—17,50 p. Kraków, 17,50 Kącik Polskiego Tow. Krajoznawczego, 18—23,30 p. Kraków.

Wiedeń (517,2) 10,20 Audycja szkolna, 12 Muzyka lekka, 15,30 Program muzyczny dla młodzieży, 17,20 Recital wokalny, 19 Koncert popularny, 20,15 „Die deutschen Kleinstädter” — komedia Kotzebuego, 22,50 Muzyka lekka.

Brno (341,7) 6,15 Wesoła audycja poranna, 12,35 Koncert, 15,40 Przegląd narciarski, 19,30 „Jenufa” opera Janacka.

Paryż (328,2) 20,30 Muzyka egzotyczna, 21,30 „Mamselle Carabin” — operetka Pessarda.

Rzym (441,2) 12,30 Muzyka lekka, 16 Recital fortep. Wł. Horowitza, 20,40 Koncert zycza, 22,15 Języczkowska, 22,45 Koncert.

„ATLANTIC”

Stradom 15

Hymn pracy
żydowskiej
w Palestynie

SABRA

prolongujemy
na 3 tygodnie!!

Od dziś celem umożliwienia wszystkim ceny miejsc 50 gr. 1—1-50 w sobotę o godz. 3, w niedzielę o godz. 11.30 poranki.

Tragiczna noc w „The Heronry”

Wiejska siedziba słynnego milionera amerykańskiego Mac Cormicka „The Heronry”, położona w hrabstwie Heronry Whitechurch w Anglii, należała do szeregu najwspanialszych rezydencji angielskich. O przyjęciach w „The Heronry” mówiono i pisano zawyżając wiele. James Mac Cormick umiał podejmować swych gości. Ostatnie przyjęcie w „The Heronry” zakończyło się jednak tragicznie. Na wielkie polowanie na lisy, urządzone przez państwa Mac Cormick w ubiegłą niedzielę, przybyli w przeddzień polowania przyjaciele gośdarzy: młody książę de la Tremoille, polek jednego z najstarszych rodów francuskich i kapitan Rodney z małżonką. Mniej więcej o północy, z niewyjaśnionych dotąd przyczyn, w pałacu wy-

buchł pożar tak gwałtowny, że w ciągu kilkunastu minut cały dom stanął w płomieniach. Kłęby dymu, które dostały się do sypialni państwa Mac Cormick obudziły gośdolarzy „The Heronry”. Państwo Mac Cormick zdążyli opuścić swe apartamenty, zanim płomienie objęły ich sypialnię. Cieczka jednak z pokoi gościnnych, położonych na drugim piętrze była niemożliwa, gdyż cała klatka schodowa, w parę minut po wybuchu pożaru, stała już w ogniu. Kapitan Rodney i jego żona wyskoczyli ze swej sypialni przez okno. Oboje ponieśli śmierć na miejscu. Książę de la Tremoille nie udało się również opuścić swego pokoju. Po ugaszeniu pożaru znaleziono wśród gniszczy jego zwęglone zwłoki.

Prof. Brodetzki o zajściach w Tel-Awiiwie

Londyn (ZAT) W tych dniach odbyło się tu doroczne przyjęcie Towarzystwa Szpitala Żydowskiego w Londynie. Gościem honorowym przyjęcia był m. rolnictwa Walter Elliot-Elliot. Członek egzekutywy sjonistycznej prof. Z. Brodetzki wygłosił na przyjęciu przemówienie, w toku którego oświadczył m. in.:

Zdaję sobie sprawę, że mamy tak mało przyjaciół, iż musimy silnie strzec przyjaźni wszystkich nam życzliwych. Dyktuje to nam nietylko rozważa polityczna, lecz również i wdzięczności. Toteż jak najbardziej ubolewać musimy nad każdą próbą, zmierzającą do pokrzyżowania tej przyjaźni. Wolilibyśmy, aby nie było tego, co zaszło ubiegłej soboty w Tel-Awiiwie. Były to zajścia, którebyśmy jaknajchętniej zapomnieli.

Lecz w ciągu tysiącleci tułaliśmy się po świecie, przez tysiące lat odmawiano nam sposobności osiedlenia się na ziemi. Zawsze byliśmy bezradną mniejszością, wydaną na łaskę i niełaskę potężnej większości. I oto nadszedł wielki dzień deklaracji Balfoura. Sądziłyśmy, że tutaj nasza skończyła się i że wreszcie odzyskaliśmy kraj, do którego możemy przybywać na podstawie prawa, nie zaś łaski.

Cóż jednak się stało? Gdy zwłaszcza w jednym kraju ludzie zostali pozbawieni nadziei i wszelkich widoków i ludzie ci dowiadują się że w Palestynie może się wydarzyć coś w rodzaju nagonki na Żydów w poszukiwaniu paszportów, wówczas musimy sobie przypomnieć warunki w Rosji, gdzie los Żyda był ściśle zależny od posiadania paszportu.

Każdy z nas potępi nierozsądną i bezmyślną akcję młodzieńców w Tel-Awiiwie. Lecz wszyscy zrozumiejący i wybaczmy tę akcję i wszyscy

cy też dokładać będziemy starań, by usunąć przyczyny, które tę akcję spowodowały i których nikt z nas nie uważa za możliwe.

Min. rolnictwa Elliot-Elliot oświadczył m. in.: Zgadzam się z wywodami prof. Brodetzkiego, podkreślającego doniosłość pielęgnowania przyjaźni Anglii w stosunku do Palestyny i Żydowskiej Siedziby Narodowej. Lecz zachować przyjaźń Anglików zdołacie nie przy pomocy liczb i argumentów, lecz przez właściwą ocenę wysiłków ludzi obowiązków. Sekretarz kolonii i Wysoki Komisarz Palestyny mają przed sobą niezmiernie trudne zadanie. Najważniejszym jest zrozumienie. Ci mężowie stanu szczerze dążą do jaknajlepszego postępowania. Usiłują oni rozumieć wasze trudności, to też i wy powinniście czynić wszystko, by pojąć ich trudności.

Wkońcu przemawiał jeszcze lord Erleigh.

Ograniczenia dla lekarzy w Palestynie

Jerozolima (ZAT) Wice-dyrektor departamentu zdrowia rządu palestyńskiego p. Harkins poinformował Żydowską Agencję Telegraficzną, iż rząd rozważa obecnie sprawę wprowadzenia ograniczeń przy udzielaniu prawa praktyki nowoprzybyłym lekarzom. Dyrektor departamentu zdrowia zaznaczył, że na ogólną liczbę 1043 lekarzy w Palestynie jest 882 Żydów. Większość lekarzy-Żydów, którzy w r. 1933 uzyskali zezwolenie praktykowania w Palestynie stanowią uchodźcy z Niemiec.

W końcu listopada rb. ogólna liczba lekarzy dentystów i farmaceutów w Palestynie wyniosła 1500, o 500 więcej niż w tym samym czasie w roku ub. Owych 500 nowoprzybyłych stanowią Żydzi.

WIADOMOŚCI Z KRAJU

Tak należy postępować wobec łamiących bojkot towarów niemieckich!

W wileńskim „Słowie” z 13 bm czytamy: We Wilnie kilkanaście tygodni temu Sąd Komitetu bojkotowego hitlerowskich Niemiec ukarał grzywną firmę Aronowicz — Lubocki (ul. Rudnicka) za sprowadzanie towarów niemieckich. Gdy firma odmówiła wpłacenia wspomnianej kwoty, umieszczona została na czarnej liście i ogłoszona we wszystkich pismach, jako podlegająca bojkotowi.

Ubiegłej soboty, g. l. Lubocki, współwłaściciel wspomnianej firmy, wszedł do synagogi przy ul. Wileńskiej 21, wszyscy modlący się Żydzi zaczęli

go omijać. Również pominięto go przy ceremoniach religijnych nieopuszczając do tory. Wtedy Lubocki zawstydzony opuścił synagogę.

Przyjęcie w synagodze miało tak gwałtowny wpływ na Lubockiego, że nazajutrz zgłosił się do prezesa komitetu bojkotowego dr. Wygodzkiego i wpłacił na jego ręce należną od niego grzywnę, poczem oświadczył, że żałuje swego czynu i prosił o wycofanie swego nazwiska z czarnej listy. Po solennym przyrzeczeniu, że Lubocki nie będzie więcej sprowadzał towarów niemieckich, nazwisko jego skreślono z czarnej listy.

O zwołanie zjazdu gmin żydowskich w Polsce

Zarząd gminy żydowskiej otrzymał ostatnio pisma od całego szeregu gmin żydowskich w Polsce zapytaniem, czy gmina warszawska ma zamiar zwołać w najbliższym czasie zjazd przedstawicieli gmin żydowskich w całej Polsce. Zadaniem zjazdu, według inicjatorów, miało być zajęcie stanowiska wobec najpilniejszych kwestii obchodzących całe żydostwo w Polsce, a przede wszystkim chodzi o rozpoczęcie akcji protestacyjnej przeciwko ostatnim ograniczeniom alijj i w sprawie bojkotu Hitlerji.

Sprawa zwołania zjazdu zostanie rozważana na jednym z najbliższych posiedzeń zarządu gminy żydowskiej w Warszawie.

Konferencja Hechalucu odroczone

Zwołana na dzień 17 bm do Lwowa konferencja Hechalucu została odroczone na dzień 24 m.

Hitler na kartce wyborczej

Jako osobliwość z dnia wyborów do Rady miejskiej w Śremie (Poznańskie), zasługuje na uwagę, że przy zliczaniu głosów w okręgu II komisja okręgowa znalazła w jednej z kopert kartkę wyborczą „jedynkę”, na której z ośmiu nazwisk kandydatów skreślono sześć, natomiast pozostawiono nazwiska pp. Służewskiego i Bartkowskiego, a traktujące do pełnej liczby mandatów tego okręgu cztery nazwiska zastąpiono nazwiskiem Hitlera.

Komisja jednomyślnie uchwaliła kartkę. Przy końcu jednak obliczenia przybyły w tym czasie członek głównej komisji wyborczej zakwestionował uniważnienie, opierając się na przepisach regulaminu. Przegłosowano raz jeszcze decyzję (poprzednio panowała jednomyślność bez głosowania), przywracając pięcioma głosami przeciwko jednemu ważności kartki z nazwiskiem Hitlera i zaliczając ją w poczek 374 głosów, zdobytych przez „jedynkę”.

Za zniewagę narodu polskiego

Przed sądem apelacyjnym w Poznaniu toczyła się rozprawa przeciwko Ryszardowi i Annie małżonkom Sorge, którzy publicznie dopuścili się zniewagi narodu polskiego. Sogowie, będący właścicielami gospodarstwa rolnego zatrudniali robotników polskich, zabraniając im rozmawiać po polsku, a gdy kogokolwiek schwycili na rozmowie w języku ojczystym karali, używając przy tym wysoce obelżywych wyrazów w stosunku do narodu polskiego. Sąd Okręgowy skazał bezcelnych Niemców na karę po 3 lata więzienia. Sąd apelacyjny obniżył wymiar kary do 1 roku.

Zakaz pieśni antypolskich w Gdańsku

W związku ze śpiewaniem antypolskich pieśni przez organizacje narodowo-socjalistyczne w Gdańsku, komisarz generalny Rzplitej zwrócił się do Senatu z prośbą o interwencję. W odpowiedzi Senat zawiadomił komisarza generalnego, że śpiewanie pieśni antypolskich zostało zakazane.

Sprawa o mord ś. p. Holówki przed Sądem Najwyższym

Na dzień 19-go grudnia br. Sąd Najwyższy wyznaczył termin rozprawy w procesie Mikołaja Motyki i Romana Barana ws. męgo, skazanych przez

sąd przysięgłych w Samborze za udział w morderstwie śp. Holówki na 12 lat więzienia. Sąd Najwyższy wyznaczył skazanym obrońców z urzędu dla popierania skargi kasacyjnej. Rozprawie w Sądzie Najwyższym przewodniczyć będzie prezes Izby karnej Sądu Najwyższego Rzymowski przy udziale sędziów Wyrobka i Sokalskiego. Jest to ten sam komplet sędziowski, który rozpoznawał sprawę Gorgonowej.

Wyrok skazujący w sprawie Reginy Kaplan

Sąd okręgowy w Pińsku na sesji wyjazdowej w Kobryniu rozpatrywał sprawę oskarżonej Reginy Kaplan, działaczki komunistycznej która w dniu 4 sierpnia br. spowodować miała napad na posterunek PP. w Nowosiółkach w pow. kobryńskim. Jak wiadomo sprawa ta była rozpatrywana przez sąd doraźny, który skazał 10 współoskarżonych Białorusinów na dożywnie więzienie, zaś sprawę Kaplanówny przekazał do postępowania zwykłego. Sąd wydał wyrok, skazujący Reginę Kaplan za przestępstwo przewidziane w art. 97 par. 1 kk. na 15 lat więzienia oraz za czyn przestępny przewidziany w art. 189 kk. na 1 rok więzienia łącznie na 15 lat więzienia z pozbawieniem praw obywatelskich na lat 10 i 600 zł opłat sądowych. Obrona zgłosiła apelację.

Rozwód małżonków, liczących 28 lat — razem!

Przed niespełna rokiem odbył się w Warszawie ślub pomiędzy Jorka cadyka z Sokółowa Lajką Morgenszternówną a wnukiem cadyka z Góry Kalwarii Pińczęm Jaskowiczem. Narzeczoną liczyła w dniu ślubu — 12 lat, narzeczony — 11. Ślub ten wywołał w kręgach ortodoksyjnych ogromne poruszenie ze względu na połączenie się dwu słynnych rodzin cadyków, jakoteż na wspaniałość i przepych uroczystości weselnych. Wesela trwały przez przerwy 7 dni i 7 nocy. Uczci weselnym

wydano dla setek zaproszonych gości 14 — po 2 uczy dziennie.

Jednak małżeństwo to nie było szczęśliwe. Po między młodymi małżonkami nastąpiła separacja bezpośrednio po ceremonii ślubnej.

W ciągu roku trwały nertraktacje pomiędzy rodzinami o rozwód. Onegdaj młoda, obecnie ledwo 13-letnia małżonka odebrała dokument rozwodowy, przystąpiła dla niej na ręce rabina Michela Kona. Mąż jej przy akcie rozwodowym nie był obecny. 13-letnia żona widziała go zresztą ledwo przez jakie pół godziny trwającą ceremonię ślubną pod Baldachimem. Ani przedtem, ani też po ślubie nigdy więcej go nie widziała.

Samobójstwo studenta w kinie

Onegdaj po północy, w czasie ostatniego seansu filmu pt. „Ostatnia i druga noc” w kinie „Palace” w Warszawie na balkonie otul się strychnicą 28-letni Stanisław Kuczyński, student politechniki. Przewieziony do szpitala, desperat w drodze z parł. Gdy publiczność zapytywała o powód samobójstwa, desperat odpowiedział: „Przećciż że nie z miłości. Zresztą to moja rzecz. Lepiej dobieje mnie”.

Z przeprowadzanego przez policję dochodzenia wynika, że Kuczyński wraz z matką Marią był oharżony o przywłaszczenie przesyłki pocztowej wartości 500 zł. Funkcjonariusz pocztowy wręczył przesyłkę Kuczyńskim przez pomyłkę, ponieważ, że była adresowana na inne nazwisko Kuczyński pokwitował odbiór fałszywym nazwiskiem. W tych dniach K. otrzymał wezwanie do sądu jako oskarżony. Sprawa zapowiedziana została na 16 bm. Widocznie K. przejął się tak tą sprawą, że w obawie odpowiedzialności, jaka go czekała, sam wymierzył sobie karę, odbierając sobie życie.

Zamiast miodu piasek i glina

Kupiec warszawski Aleksander Onuprejczyk, właściciel składu win, wódek i towarów kolonialnych, nabył 9 beczek miodu po 160—180 kg w beczce. Przed kupnem O. sprawdził zawartość kilku beczek z wierzchu, stwierdzając miód pierwszego gatunku. Po dostarczeniu beczek do sklepu na ul. Nowomiejską, kupiec zapłacił dostawcy 2170 zł gotówką. Brakujące 330 zł kupiec miał dopłacić nazajutrz, lecz dostawca nie zgłosił się nawet po upływie kilku dni. Onegdaj okazało się, że Onuprejczyk padł ofiarą pomysłowego oszustwa. Oto po zebraniu wierzchniej grubej warstwy miodu, kupiec znalazł papier pergaminowy i tekturę, a następnie zamiast miodu beczka aż do dna była napełniona gliną i żółtym piaskiem. Przerażony kupiec otworzył pozostałe 8 beczek i w każdej stwierdził, że miodu było tylko 1/3 lub 1/4, a reszta zawierała glinę i piasek. Władze zajęły się odszukaniem pomysłowego oszusta, który przedstawił się Onuprejczykowi jako obywatel ziemski z Kieja Józef Wiczorek.

Od naszych korespondentów

Z Jasła

Wybory do Rady miejskiej odbyły się u nas w zupełnym spokoju. Frekwencja wyborcza we wszystkich pięciu okręgach wynosiła ponad 80 proc. Lista Bezpartyjnego Bloku Współpracy Gospodarczej Nr. 1 uzyskała 20 mandatów z 24 m. Z tej listy zostali wybrani z Żydów: pp. dyr. Iglar (sjonista), Muschel, Aguda), Dr. Karamchil i Schauder, a z listy Nr 2 p. Dr. Adolf Kaczkowski. Znaczące należy, że sjonści uzyskali w II okręgu największą ilość głosów około 1100 i kilkadziesiąt zaledwie głosów brakowało do uzyskania drugiego mandatu. Prezes Kahada p. Dr. Spier uzyskał 280 głosów bez mandatu, p. Wistreich (Stowarz. Kupców) 520 głosów bez mandatu. Z okazji uzyskania mandatu do Rady miejskiej przeznaczył tow. dyr. Iglar na rzecz biednych Żydów w Jasle pół wagonu węgla a na Z. P. N. zł. 15).

Onegdaj zostały znów upełnione zabudowania Fawla Wdewińska w Kunowej (pow. Jasło) oraz Jana Janowskiego w Libuszy (pow. Gorlice), które wraz ze zbiorami oraz inwentarzem doszczętnie

nie spłonęły. Straty wynoszą około zł. 5000. Władzom policyjnym udało się nareszcie przyłapać kilku sprawców, którzy się do zbrodniozwe czynu przyznali. Pochodzą oni z Harkłowej i okolicy, gdzie jak już swego czasu donosiliśmy, dziesiąt sprawcy dopuszczali się systematycznej akcji podpalenia a między in. zostały podpalone dwa żydowskie zabudowania oraz dom, który doszczętnie spłonął. Ze względu na toczące się śledztwo nazwiska zbrodniarzy nie podajemy. Prawdopodobnie staną oni przed sądem doraźnym (J-1).

Z Łańcuta

Z powodu dojścia do porozumienia między Żyd. Komitetem Wyborczym a BBWR, wybory do Rady miejskiej w pierwszym i drugim okręgu nie odbyły się, ponieważ więcej list nie zgłoszono. Jako reprezentanci ludności żydowskiej wchodzi do Rady inż. A. Spatz, i dr. Markel (ogólni sjonści), Chiel Nussbaum (Mizrachi) i S. Safier (bezpárt.). Prawdopodobnie wejdzie jeszcze jeden Żyd, gdyż jeden z naszych towarzyszy zostanie obrany ławnikiem, tak, że razem będzie czterech radnych ży-

dów i jeden ławnik.

AKCJA MIFAL ARLOSOROW została przeprowadzona z dobrym wynikiem. Obecnie ukonstytuował się komitet dla akcji Kfar Usyszkin. W skład komitetu wchodzi najpoważniejsi obywatele naszego miasta, którzy dają rękojmię, iż kontyngent zostanie osiągnięty.

Ogrodaj odbyło się u nas zebranie protestacyjne przeciw ograniczaniu imigracji żydowskiej do Palestyny. Przemawiali tow. dr. Weintraub z Fizemysla, dr. Druker i inż. Spatz.

Ostatnio odbyło się Walne Zgromadzenie członków org. Mizrahi. Po sprawozdaniach i udzieleniu absolutorjum, wybrano nowy wydział w składzie: tow. Anszel Katz prezes, Chalel Nussbaum zast. prezesa, A. Muszel sekr., siedmiu członków.

KRONIKA BIELSKO-BIALSKA

WALNE ZEBRANIE SPP „HITACHDUT“ odbyło się w ub. środę przy licznych udziałach członków. Sprawozdanie z ub. roku złożył prezes „Hitachdutu“, tow. Plessner. Po sprawozdaniu kasjera tow. B. Federgrüna, zabierali głos w dyskusji tow. inż. Klinger, Weiner, Telchthal, Glücksmann, inż. Landau, Birnbaum, Sterling, Federgrün, Zins, oraz delegat Egzekutywy krakowskiej mag. Metzger. Na wniosek rewizora tow. Grünhuta, udzieleno absolutorjum ustępującemu wydziałowi. Następnie przeprowadzono wybory. Do prezydium weszli tow. Dr. Józef Traubner, Józef Zins i mag. Henryk Schaner, do wydziału tow. Emil Baldinger, Kurt Birnbaum, S. Breslauer, Bruno Federgrün, M. Feinstadt, A. Mandelbaum, inż. M. Rössler, Leon Sterling, Zygmunt Sternberg, oraz przedstawiciele grup młodzieży „Gordonja“ i „Busslja“, sekcji akad. grupy rzemieślników „Olim Poelim“ i grupy pań i dziewcząt. Na rewizorów wybrano tow. inż. Getreidera, Roberta Grünhuta i N. Rossbacha. Ponadto wybrano Radę Partijną, liczącą 30 członków, na której czele stoi prezydium, składające się z tow. Roberta Grünhuta, Fryderyka Kleina i Józefa Tyrasa. Nowo wybrany wydział SPP „Hitachdut“ ukonstytuował się na pierwszym posiedzeniu w sposób następujący: reprezentacja partji na zewnątrz i praca kulturalna — tow. Zins, przewodniczący prowadzący agendy — mag. Schauer; org. i propaganda — Dr. Traubner, Mandelbaum; sekr. Baldinger; skarb. — Breslauer; ref. palest. i chaluc. — Birnbaum; młodzież — Feinstadt; biblioteka — Federgrün; fundacja — inż. Rössler; lokal — Sterling, imprezy — Sternberg.

Wąż morski przestał być kaczką dziennikarską?

Prasa angielska szeroko rozpisuje się o wężu morskim, który miał się ukazać w jeziorze szkockim w Loch-Ness. Władze wydać miały zarządzenie, by strzec brzegów jeziora, chodzi bowiem o to, by monstrum to zachować przy życiu. Oficer marynarki Gould przesłuchał 50 świadków, którzy rzekomo widzieli to dziwne zjawisko i ogłosił sprawozdanie w „Times“. Wedle tego artykułu, zwierzę ma 20 metrów długości, małą, podobną do konia głowę, skórę czerwoną bez łusek. Gould przypuszcza, że chodzi tu o olbrzymią jaszczurkę.

Sprawa odbiła się też echem w angielskiej Izbie Gmin; pewien poseł zwrócił się do podsekretarza dla Szkocji ze zapytaniem, czy rząd w interesie nauki przeprowadzi badanie, by wyjaśnić ten interesujący fenomen. Podsekretarz stanu odpowiedział, że nie jest przekonany o prawdziwości doniesienia i dlatego rząd pozostawia narazie prywatnej inicjatywie zbadanie sprawy.

PO WĘŻU MORSKIM — WĄŻ POWIETRZNY

Tymczasem w ministerstwie lotnictwa, w Londynie, zawił się mrs Butler, żona dyrektora linii lotniczej. Mrs Butler, która jest sama pilotką latała w okolicy Harrow, gdy wtem dostrzegła przed sobą w powietrzu potwornej wielkości stworzenie, ni to zwierzę, ni ptak. Potwór ów leciał na spotkanie mrs. Butler, skrzydła olbrzymiej rozpiętości były powietrzne, a korpus wiał się w torsjach gwałtownych. Mrs Butler cudem, jak mówi, uniknęła zderzenia z fruującym monstrum. Powołany komitet dla przeprowadzenia akcji na „Mifal Usyszkin“ w celu. Urzednicy ministerjalni obiecali Mrs Butler przeprowadzić dochodzenie. Pra-

V. Zjazd W. Związku Makkabi

Ogrodaj obradował przez trzy dni w Warszawie V. Zjazd W. Z. Makkabi z udziałem delegatów z całej Polski.

Po części oficjalnej uroczystego otwarcia zjazdu, z udziałem Prezydenta Sokolowa, lady Erleigh i Lejba Jaffego, wybrano prezydium (przewodniczył b. poseł Heller), poczem cały zjazd podzielił się na cztery komisje: permanencyjna, sportowa, W. F. kobiet i Kfar Hamakabi.

Na pierwszy plan wysunęła się lość płynna struktura organizacji W. Z. Makkabi. Komisja uchwaliła, iż naczelnym organem W. Z. Makkabi jest zjazd w Warszawie, który odbywa się co dwa lata. Organami głównymi związku jest Rada Naczelna, do której każdy okręg deleguje dwóch przedstawicieli, oraz 11-osobowa Egzekutywa.

Pozatem przełożono znacznie ograniczony ze względu na kryzys budżetowy, w którym charakterystycznym jest podwyższenie sum preliminowanych na obozownictwo.

Komisja sportowa opracowała program kursów instruktorskich i obozów, m. in. przewidziano nast. obozy: 1) kobiecy w Skolem, 2) meski w Skolem, 3) dla Kresów Wsch., 4) sportów wodnych nad morzem, 5) oboz gimnastyki przyzwołej, 6) dla młodzieży. Pieczę nad obozami powierzono przyszłej Egzekutywie.

Pozatem uchwalono utworzyć specjalny referat obozownictwa

W tejsamej komisji postanowiono zgłosić protest przeciwko omówieniu przyjęcia klubów żydowskich przez Polski Związek Towarzystw Wioślarskich. W tej sprawie złożony będzie memoriał do Państwowego Urzędu Wychowania Fizycznego.

Komisja Kfar Hamakabi opracowała projekt opodatkowania klubów i ich członków na rzecz tej akcji, a jednocześnie postanowiła poprzeć w całej rozciągłości akcję Kfar Usyszkin.

Komisja W. F. kobiet opracowała projekt pracy na polu podniesienia sportu kobiecego w klubach.

Kluby prowincjonalne zgłosiły cały szereg wniosków w sprawie intensywniejszej pracy dla mniejszych organizacji, nie rozporządających tak wielkim aparatem technicznym, jak kluby czołowe.

Akcja „Mifal Usyszkin“

Akcja na „Mifal Usyszkin“ na terenie naszego działania jest już rozpoczęta. Wiadomości jakie nadchodzą z całego szeregu miejscowości donożą o pierwszych sukcesach. Egzekutywa powołując się na cyrkularz swój nr. 35/33 wzywa wszystkie Komitety Lokalne, w których akcja się jeszcze nie rozpoczęła, by:

1) bezzwłocznie powołać do życia obywatelski Komitet dla przekrowadzenia akcji na „Mifal Usyszkin“ z udziałem najpoważniejszych naszych Towarzyszy

2) przygotować spis ofiarodawców, którzy mają być odwiedzeni przez najpoważniejszych naszych Towarzyszy.

3) akcję natychmiast rozpocząć i z całą energią przeprowadzić.

Egzekutywa Krajowej Organizacji Sjonistycznej zachodniej Małopolski i Śląska

„Stürmer“ domaga się sterylizacji wszystkich Żydów

Berlin (ZAT) Norymberski „Stürmer“, organ Juljusza Streichera, zamieszcza dłuższy artykuł, w którym autor domaga się zastosowania ustawy sterylizacyjnej do Żydów w Rzeszy Niemieckiej. Obecnie, pisze „Stürmer“ ustawa o obowiązkowej sterylizacji stosowana jest wyłącznie do dziedzicznie obciążonych niepoprawnych przestępców, lecz następnym krokiem władz musi być zastosowanie tej ustawy do Żydów. Nie wolno nam wypuszczać z kraju ani Żydów, ani osób o domieszce krwi żydowskiej. Należy ich ubezplodnić. Wtedy

angielska natomiast ma powód do uciechy; nowa rubryka powstała — wyczyni węża powietrznego.

REZOLUCJE PROTESTUJĄCE ZJAZDU MAK-KABI

Na plenum powzięto dwie rezolucje treści następującej.

1) V-ta konferencja krajowa W. Z. Makkabi składa uroczysty protest przeciwko wszelkim próbom postawienia narodu żydowskiego na niższym szczeblu narodowym w myśl rzekomej teorii rasizmu. Protestujemy przeciwko zalewowi dzikiego barbarzyństwa niemieckiego, przśladowaniom i torturowaniu naszych braci w Niemczech, przeciwko kataszom fizycznym i moralnym, które im się zadaje, ślemy pozdrowienia braterskie wszystkim naszym braciom, a szczególnie Makkabeuszom niemieckim.

Protestujemy też przeciwko wszelkim próbom rozwiązania kontaktu sportowego z hitlerowskimi Niemcami.

2) V-ta konferencja krajowa W. Z. Makkabi wyraża swój najostrejszy protest przeciwko ostatnim ograniczeniom emigracyjnym, rugowaniu naszych emigrantów i turystów żydowskich w Erec Izrael. Uważamy, iż do Palestyny przybywamy na mocy naszego odwiecznego prawa, wyczynów i trudów, które złożyliśmy na ołtarzu odbudowy naszej ojczyzny, a nie prawem tolerancji i gościnności, którego w każdej chwili możemy odmówić.

TOURNEE PIŁKARZY KRAKOWA

Program tournée piłkarskiej reprezentacji Krakowa po Belgji, Holandji i Francji wygłaca definitywnie następująco: 17 bm. w Brukseli przeciw Belgji, 19 bm. w Hadze przeciw Holandji, 24 bm. w Leas przeciw Repr. emigracji polskiej, 25 bm. w Marles przeciw Pogoni. — Team Krakowa wyjechał już w dniu wczorajszym do Belgji.

Ekspedycja krakowska składa się z 15 graczy, kapitana związkowego p. Kaluży oraz dwu przedstawicieli Związku.

Kapitan związkowy wyznaczył następujących graczy: Szumiec, Koczwara Pająk, Puchowski, Kodarczyk I. i L., Mysiak, Chrusciński, Riesner, Ciszewski, Pazurek, Malczyk, Smoczek, Lasota i Kubliński.

będziemy pewni, że po 50 czy 60 latach Niemcy raz na zawsze pozbędą się wszystkich Żydów.

Lektoraty propagandy anty-żydowskiej na uniwersytetach niemieckich

Berlin (ZAT) Na uniwersytetach niemieckich są obecnie zakładane lektoraty propagandy anty-żydowskiej na podstawie teorii rasowych. Lektoraty są przeznaczone nie tylko dla akademików, lecz również dla szerszej publiczności. Narazie uruchomiono odpowiednie katedry na uniwersytetach w Monachjum, Darmstadt i Frankfurtie. Odbywa się to w porozumieniu z ministerstwem propagandy Rzeszy. Na uniwersytecie monachijskim kurs propagandy anty-żydowskiej został zainaugurowany wykładem dra Huberta Alsamera, jednego z redaktorów monachijskiego wydania „Völkischer Beobachter“. Inauguracyjny wykład Alsamera, który jest też kierownikiem lektoratu na uniwersytecie monachijskim, był poświęcony „zagadnieniom prawa w świetle dziejów“.

REPERTUAR KINOTEATRÓW KRAKOWSKICH

ADRIA: „Emma“ (Mary Dressler).
APOLLO: „Miss Flora“ (Anny Ondra, Lucien Barou).

ATLANTIC: „Sabra“ (Habima).
DOM ZOLNIERZA: „Sztajngaj Express“ (Marie na Dietrich, Anna May Wong).

PROMIEN: „Ben Hur“ (Ramon Novarro).
SI ONCE: „Raj poolotków“ (Anny Ondra).
SWIT: „Człowiek o dwu wiarach“ (R. Colman i E. Landi).

SZUKA: „Sherlock Holmes“
UCIECHA: „Król pechowców“ (Kurt Bois) oraz „Świat słucha“.

WANDA: „Buster nawarzył piwa“ (B. Szator).

GŁOS KOBIETY ŻYDOWSKIEJ

ORGAN ZRZESZENIA KOBIEŃ ŻYDOWSKICH MAŁOPOLSKI ZACHODNIEJ i ŚLĄSKA (W. I. Z. O.)

Rok VI.

Nr. 7

Kobiety na ziemi Żydowskiego Funduszu Narodowego

Jednym z najważniejszych zakresów działalno-

nia Żydowskiego Funduszu Narodowego jest racjonalna pomoc w kształceniu i kolonizowaniu kobiet w Palestynie. Kto uważnie śledzi historię robotnicy żydowskiej w Erec Israel, ten nie trudno zauważyć, że przez długie lata była to historia trudów i cierpienia. Młode dziewczęta, które przybywały przed wojną, z krajów europejskich, ożywione gorącym pragnieniem przyczynienia się pracą rąk swoich do ożywienia i użyczenia zaniedbanej od tysięcy lat ziemi, doznawały tu ciężkich rozczarowań. Ciężka praca na roli, pod palącym promieniami południowego słońca, wymagała nie tylko wielkiego napięcia woli — ale także sił fizycznych i wykształcenia w tym dziale pracy. Tego jednak brak było owym dziewczętom, które wprost ze szkoły, z uniwersytetów, z mieszkańskich domów przybyły bez wszelkiego przygotowania do Palestyny.

W osiedlach robotniczych niechętnie przyjmowano te niewykształcone, mało wydajne siły jako współpracownice. W najlepszym razie dopuszczano niektóre z nich jako pomocnice w pracy przy kuchni i domu. A było to również ciężka jak niewdzięczna praca. Przez dzień cały stały dziewczęta w barakach kuchennych upalnych w lecie, zimnych i wilgotnych w zimie. W ciężkich kottach dźwigać musiały jedzenie do odległych nieraz baraków mieszkalnych, brnąć po drodze w błocie lub kurzu. Dźwiganie ciężkich kottów i przebywanie w rozpalonej atmosferze kuchennej niszczyło niejedno zdrowie. Prócz tego praca ta uważana była za nieproduktywną i za obciążającą kwucę, a niechęć wzmagała się jeszcze ponieważ owe dziewczęta — nieobeznane z robotą kuchenną spełniały swą pracę bez fachowych wiadomości, a więc w sposób niezadawalają-

Promień nadziei wkłk w życie robotnic, kiedy na krótki czas przed wojną Żydowski Fundusz Narodowy z pomocą „Związku Kobiet Żydowskich dla pracy kulturalnej w Palestynie” za inicjatywą twórczą młodej wówczas agronomki Hanny Meisel, utworzył fermę dla robotnic w Kinereth. Tam cały zastęp dziewcząt miał możliwość kształcenia się w pracy wiejskiej i rolnej. Kto zna wspaniałe instytuty-uczelnie, wyposażone we wszelkie zdobycze nowoczesnej techniki, które w międzyczasie w Palestynie powstały, ten niełatwo zrozumie, że ta pierwsza uczelnia, umieszczona w ciasnym, nieodpowiednim domu, gdzie brak było najprymitywniejszych środków pomocniczych i najprostszego komfortu powitana została entuzjastycznie przez robotnice. Niestety wojna położyła kres tej instytucji.

Uczelnice fermy Kinereth wraz z innymi dziewczętami, które już posiadały pewne wiadomości z zakresu rolnictwa tworzyły tu i ówdzie grupy, osiedlające się w pobliżu miast w celu uprawiania hodowli bydła, drobiu i jarzyn. Los tych luźnych grup był ciężki. Po pewnym czasie wszystkie kończyły swój żmudny żywot, wskutek braku ziemi i urządzeń i cały trud i poświęcenie sił i zdrowia robotnic poszło w niwecz.

Dopiero po wojnie udało się kilku najenergiczniejszym robotnicom przekonać Żydowski Fundusz Narodowy, że rolnictwo w Palestynie nie rozwinię się nigdy bez pomocy należycie wykształconych kobiet i że stworzenie odpowiednich szkół i ferm rolniczych jest jednym z najpierwszych zadań sjonistycznych. Doszedłszy do tego przekonania Keren Kajemel udzielił ziemi z swoich gruntów — i na tych gruntach powstały wzorowe nowoczesne szko-

ły i farmy rolne kobiece. Nahalal i Ness-Zionah — oto placówki produktywnej pracy znanej w Palestynie ze swych doskonałych urządzeń i wyników nauki. Wszelkie gałęzie gospodarstwa wiejskiego są tam uprawiane. Szkółki drzew, szczególnie pomarańcze są troskliwie pielęgnowane. Młode drzewka sprzedawane bywają osadnikom w Petach-Tikwah. Ale wiele drzew zostaje na miejscu. Dziewczęta, które przeżyły tak ciężkie lata pionierskie chcą przecież także korzystać z dobrodziejstw złotych owoców.

W długich rzędach rozpościerają się pola warzywne, które też odony sprzedaje się okolicznym kolonjom. Do sprzedaży przeznaczone też jest mleko rasowych krów — skrzyżowane bydła hejruckiego z holenderskimi. Odpowiednie zyski daje także hodowla drobiu i pszczelnictwo. Dochody byłyby oczywiście większe gdyby farmy pracowały tylko dla siebie, a nie służyły w pierwszym rzędzie dwuletniemu wykształceniu coraz to nowych uczennic.

Farmy szkolne spełniają więc bardzo ważne zadanie: dzięki natychmiastowemu, fachowemu wykształceniu w kraju zaoszczędzają dziewczętom ciężkich doświadczeń dawnych powiewerek. Oczywiście, że życie i tych lepiej zapoznaczonych też nie jest lekkie, bo dochody z farm wraz z pracą najemną w kolonjach wystarczają zaledwie na najskromniejsze utrzymanie. Tem radośniej odczuwa się troskliwe starania dziewcząt, aby stworzyć wokół siebie trochę piękna i komfortu: kilka kwiatów na czysto nakrytym stole, kilka obrazków na drewnianych ścianach — kilka pnących roślin na drzewach domu. Czuje się serdeczną wdzięczność dla Keren Kajemel, że dał dziewczętom możliwość osiedlenia się w różnych punktach kraju i przyczynienia się do nowo powstającej kultury.

Pragnąc należy gorąco, jeżeli przy obecnych wielkich akcjach uda się nabyć dla Funduszu Narodowego nowe polacie ziemi — żeby na tych nowych działkach powstały nowe dzie-

Małżeństwa mieszane

Tragedja, jaką przeżywają obecnie małżeństwa mieszane w Niemczech, widać naprawdę z ogólnoludzkiego humanitarnego stanowiska współczucie i dla tych ofiar barbarzyńskiego regimu — nie pozwala jednak przyznać oczu na tę **bolączkę** z punktu widzenia interesów narodu żydowskiego.

Bezspornie są małżeństwa mieszane **bolączką** wszystkich wyznań, nie wolno jednak zapominać, że wyznanie żydowskie ma też i narodowy charakter, przez co i szkoda, naszemu społeczeństwu wyrządzona, jest większa.

Spółeczeństwo żydowskie wykazuje najwyższą stosunkowo liczbę małżeństw mieszanych.

Najlepiej zilustrują nam to cyfry. Według danych statystycznych, sporządzonych przez Dra Goldhammera — na 100 małżeństw żydowskich, zawartych w r. 1919 we Wiedniu, 31 stanowiły małżeństwa mieszane podczas gdy na 100 małżeństw chrześcijańskich przypadło tylko 295 małżeństw mieszanych.

Jeszcze wyższą była ta cyfra w Niemczech, gdzie na 100 zawartych małżeństw żydowskich — przypadło 486 małżeństw mieszanych, przyczem w następującej kolejności następowały po sobie miasta: Hamburg 749, Berlin 548 Wrocław 312

Nie pozostawała też w cieniu Rumunia, której stolica Bukareszt wykazuje 331 małżeństw mieszanych na 100.

Odeśtek ten wzrastał progresywnie. Podczas gdy jeszcze w r. 1910 wynosił on we Wiedniu 107 proc., wzrósł on w 1919 r. do 1/3 ogółu zawieranych małżeństw żydowskich.

W Niemczech, gdzie na ogół liczba małżeństw żydowskich zmalała o 1/4, podniosła się liczba małżeństw mieszanych w społeczeństwie żydowskim do połowy. Należy i ten szczegół wziąć pod uwagę, że mówiąc o małżeństwach mieszanych, liczymy się tylko z temi, które zawarte zostały między osobami różnych wyznań religijnych, przyczem jeśli zachodzi wypadek przejścia jednego z kontrahentów małżeńskich na religię drugiej strony, jeszcze przed ślubem — już nie przypada to pod kategorię małżeństw mieszanych, szkodliwie i fakt ten niemiłej nasze szeregi uszczupla. Wiemy bowiem niestety zbyt dobrze z doświadczenia, że partner (ka) żydowski (a) jest zawsze stroną uleglejszą pod tym względem.

Statystyka ta otworzyła społeczeństwu żydowskiemu oczy na groźną sytuację. Międzynarodowe czynniki, które w małżeństwach mieszanych dopatrują się jednej z ważnych przyczyn stałego należącego naturalnego przyrostu ludności żydowskiej, utraciły przed paru laty na slarm, domagając się zalewania społeczeństwa od tych jednostek. A rozumieli one to w tym w sensie że nie należy dopuszczać ich do przyjmowania aktywnego udziału w życiu kulturalnym społeczeństwa żydowskiego.

co, w innej społeczności nie byłoby do pomyślenia, jak to podnosił rabin Lipska, Dr. Goldmann.

Już nie są **akt** zawierania małżeństw mieszanych jest **szkodliwy**, zgnębne są i skutki, jakie takie małżeństwa za sobą pociągają. Małżeństwa takie **cechuje przedewszystkiem rozluźnienie się tradycji rodzinnej**, owej tak zawsze opiewanej spójni, łączącej w harmonijnej współzależności żydowską rodzinę, więcej niż każda inną. Jednoska bowiem, która zdecydowała się na poślubienie nie-Żyda (lub nie-Żydówki), w większości wypadków zerwała węzły, łączące ją ze swoją rodziną, co znowu w konsekwencji **powoduje oddalenie się od środowiska żydowskiego**. Totż ingerencja rodziny, która nieraz w wypadkach poważnych katastrof małżeńskich, spróbuje pogodzić się małżonków — jest w małżeństwach mieszanych prawie że wykluczona i małżeństwa te, które silną **faktem** cechuje **nie harmonija, ale raczej rozbieżność poglądów**, odmiennego nastawienia, reagowania, a będących wpływem zgola odmiennego klimatu, w której wzrosli **okroje małżonkowi** — **predestynowane są więcej niż inne, na rozbitcie**. Nieliczne wyjątki potwierdzają tylko regułę w całej rozciągłości.

Do tych wyjątków należeć będzie harmonijne małżeństwo niemiecko-żydowskie poety sjonisty, Hugona Zuckermanna, za którym nie mogą przeboleć jego śmierci na wojnie, kochana i kochająca żona Ida (chrześcijańska) podążyła w zaświaty, kładąc na jego grobie kres ewemu życiu. Wierna i oddana żona i towarzyszka Nordaua —

wzające farmy rolnicze.

Chwila ta właśnie nadeszła. Żydzi całego świata, chcąc uczcić 70-lecie urodzin, a 50-lecie wspaniałej pracy jednego z swych najlepszych przywódców, Usyżkina, budują obecnie nową placówkę w Erec. Nie posąg z marmuru i spiżu, który stałby się po wiekach lupem czasu i romantyczną ruiną — ale trwały pomnik rozkwitającego życia, nowe osiedle żydowskie w Palestynie — Kfar Usyżkin. W tej narodzić się mającej kolonii znajdzie się zapewne miejsce, i to miejsce nieostannie dla farmy kobiecej, bo praca kobiet jest już obecnie w Erec tak ceniona i niezbędna, że nie można wyobrazić sobie pełnego i pięknego dzieła bez jej współdziałania. Rozumieją tę pracę i ten bohaterowski nieraz wysiłek i kobiety z gólsu. Wiedzą, że swoją czynną i ofiarną pomocą przy tak wielkiej akcji jak akcja dla „Kfar Usyżkin“ dają nietylko materiał do budowy nowej kolonii, ale dają też coś więcej: poparcie moralne, skupiony wyłęk, świadczący, że wraz z społeczeństwem żydowskim w Palestynie wola społeczność żydowska całego świata: Nowej ziemi, nowych osiedli, nowych wsi i miast dla Żydów w Erec Izraeli

ELZA SILBERSTEIN.

WIZO przy pracy

WALNE ZGROMADZENIE WIZO W KRAKOWIE. W ub. tygodniu odbyło się w lokalu WIZO doroczne walne zgromadzenie członkiń, które dało przegląd pracy ubiegłego roku i dokonało wyboru nowego Zarządu. Przed licznymi zebraniami członkami wygłosiła sekretarka p. Horowitzowa obszernie sprawozdanie z prac poszczególnych komisji, z akcji i imprez i ze stanu funduszu organizacji. Sprawozdanie to, wykazujące coraz to większy zasięg pracy i wzrastające agendy organizacji przyjęte zostało z pełnym uznaniem, które wyraz znalazło w podziękowaniu udzielonym ustępującemu wydziałowi. Przy przeprowadzonych następnie wyborach, jednomyślnie i ponownie wybraną została na przewodniczącą WIZO dla zachodniej Małopolski i Śląska p. Marja Apte. Nowy wydział, składający się z kilkunastu członkami, doświadczonych w organizacyjnej pracy daje rękojmię, że rozwój i sprawność WIZO i w tym roku pójdzie po linii coraz większego rozwoju i doskonalszej pracy.

ŻYCIE W LOKALU ORGANIZACJI. Nowy rozszerzony i zaadaptowany obecnie lokal WIZO (ul. Mikołajska 6. I. p.) wro wyteżonem i braco vitem życiem. Pięć kursów hebrajskiego, kurs palestyńskojęzyczny, dwa kursy angielskiego, kurs historii, sztuki i tygodniowe herbatki z referatami i dysku-

to jeszcze jeden, nieliczny chlubny wyjątek.

Największą procentowo ilość rozwodów wykazują małżeństwa mieszane i największy procent bo 1351, gdy małżonek jest Żydem. Potwierdza to tylko kruchość podstaw takiego małżeństwa.

Nie do przazdroszczenia jest też i los dzieci wyrosłych w atmosferze wewnętrznych konfliktów, lub w najlepszym wypadku indyferentyzmu. Według statystyki (jak naprzykład statystyka Czchitzera na Berlin) rodzi się stosunkowo mniej dzieci z takich małżeństw, a to z powodu zawierania małżeństw mieszanych w późniejszym wieku po przeważnie wszystkim po drodze piętniętych się przeszkod.

Wkońcu nie można pomijać milczeniem faktu, że zeważałe zrodzone w takim małżeństwie dzieci są dla żydostwa stracone, albowiem jednolika, która przemogła wszelkie religijno-narodowe skrupuły, nie zawaha się wycnować dzieci w religii, dającej więcej realnych korzyści, nie mówiąc już o tym, że i te pozostałe przy religii żydowskiej dzieci — muszą tylko wykazywać będą łączność z religią i narodem żydowskim.

Nie spodziewali się jednak wszyscy ci, którym dobro żydowskiej społeczności leżało na sercu i którzy pragnęli zana pi tych niezdiowych stosunków, szczególnie w Niemczech, że na te pięką bolączkę znajdzie radykalne remedium barbarzyńska hitlerja w postaci zakazu małżeństw mieszanych w imię czystości teutońskiej rasy.

FELICJA STENDIGOWA.

Dziesięciolecie Republiki Greckiej

W dniu 18 bm. obchodzić będzie Republika grecka 10-lecie swego istnienia. Na dolnym zdjęciu ogólny widok Aten, stolicy Grecji. Na górze na lewo b. król grecki Jerzy II ze swą małżonką Elżbietą. Obok Venizelos, przywódca republikanów wieloletni prezydent państwa i premier.

sja, czytelnia i biblioteka — to dla kształcenia ducha i umysłu. Dwa kursy gimnastyki — to dla sprawności fizycznej. Biuro pośrednictwa pracy — to dla społeczeństwa. Rozliczne posiedzenia wydziału i komisji przeprowadzanie wielu akcji i imprez, sekretariat czynny codziennie — to dla organizacyjnej pracy. A dla przyjemności? Popołudnia klubowe w środy z miłą towarzyszą rozrówną i jeszcze miłszym bridżem, czytanie czasopism, — i planowane niedzielne wiazo-y towarzyskie, które zgromadzą zapewne grono sympatycznych ludzi, dając im możliwość spędzenia kilku miłych godzin przy wesołym programie i coraz nowych niespodziankach.

WIZO NA PROWINCJI. Z grup prowincjonalnych WIZO — a jest ich w naszej diecinicy 23 — otrzymujemy sprawozdania, które wykazują, że mimo ciężkich niejednokrotnie warunków pracy, organizacja WIZO wszędzie dobrze się rozwija i skupia inteligencję kobiecą, tworząc zarówno dewy jak też towarzyski ośrodek miasta. Przyczyniają się do tego niemalo objazdy członkiń zarządu WIZO z Krakowa, których to objazdów było w obecnym sezonie szczególnie dużo.

CYKL WYKŁADÓW SEMINARNYJNYCH W WIZO. Idąc po linii jednego z najważniejszych swych zadań: unarodowienia kobiety żydowskiej w gólsie przez zaznajomienie jej z wszelkimi dziedzinami życia żydowskiego, WIZO w Krakowie rozpoczyna w styczniu cykl wykładów prowadzonych systemem seminaryjnym (połączenie literatury, książek, artykułów, wskazówki dla dalszej pracy etc.) Wykłady te obejmą problemy polityczne, społeczne i ekonomiczne Żydów, literaturę hebrajską i żyłowską, sztukę żydowską, problemy i źródła antysemityzmu, sprawy życia Żydów w Palestynie itp. Wykłady prowadzić będą Dr. Schwarzbart, Dr. Berkelhammer, Dr. Lazer, Dr. Kaufman, Imber, Dr. Herschdorfer, Dr. Blattberg. Wykłady, które rozpoczną się zaraz po przerwie świątecznej, będą bezpłatne a termin pierwszego wykładu podany zostanie z początkiem stycznia. **Wstęp także dla gości i młodzieży.**

V. Walne Zebranie org. „Młode Wizo“

W ub. sobotę, odbyło się przy wypełnionej sali V. Walne Zebranie org. Młode Wizo w Krakowie. Zebranie zagaiła przew. kol. Haberówna, podczas sprawozdanie sekretarskie złożyła kol. Dreiblattówna, stwierdzając stały i szybki rozwój Młodego Wiza, objawiający się w kierunku zewnętrznym, jak i wewnętrznym organizacyjnym.

tego Wiza, objawiający się w kierunku zewnętrznym, jak i wewnętrznym organizacyjnym.

Młode Wizo, jako centrala dla zach. Małopolski i Śląska, rozszerzyło swą działalność przez częste objazdy grup prowincjonalnych, zakładanie co az to nowych gniazd, organizowanie zjazdów, a reszcie przez utworzenie I plugi zawodowej, która powstała w myśl uchwały, zapadłej na I wszechpolskim zlocie, Młodego Wiza, w Zakopanem.

Gdy bierze się pod uwagę problem hachszary aliji, jako bardzo skomplikowanej i trudnej do zrealizowania w naszej organizacji, jako organizacji żeńskiej, to utworzenie I plugi, a zwłaszcza, fakt wyjazdu — po przebytej hachszarze — pewnej ilości członkiń do Erec, świadczy o żmudnej pracy, która nawet trudne i skomplikowane uchwały, przetwarza w czyny realne.

Gdy chodzi o pracę wewnętrzną organizacyjną, szła ona w kierunku silnej hebraizacji członkiń, w kierunku uświadomienia i pogłębienia ideowego, przez odpowiednie odczyty, pogadanki i referaty, z uwzględnieniem czynnika atrakcyjnego, jako podstawy naszej ideologii. Poza to organizacja czynna brała udział we wszystkich funduszach palestyńskich, zwykle z wynikiem dodatnim.

Po sprawozdaniu sekretarskim, kol. Jochnowiczówna, złożyła sprawozdanie kasowe, poczem wyłonila się żywa dyskusja, nad dalszym planem pracy, w której brały udział licznie zgromadzone członkinie, oraz obecna na zebraniu przew. org. Wizo, p. Marja Aptowa.

Po udzieleniu absolutorium ustępującemu wydziałowi, dokonano wyboru nowego wydziału, w skład którego weszły kierownictwa poszczególnych komisji: Przew. Haberówna (Hachszara i alija), wiceprzewodnicząca E. Feldmanówna (K. K. L.) i Sonnenscheinówna (kom. kulturalna), sekretarka Dreiblattówna, skarbniczka Jochnowiczówna, Brandsdorfówna (Front Antyhitlerowski), Hirszprunżanka (kom. imprezowa), Hechtówna (Ezra chaluca), Ełowiczówna (czytelnia), Ringerówna (biblioteka), Salzówna (Kolo sportowe), Mandelbaumówna (akcja dorozna), oraz w skład komisji rewizyjnej weszły p. Marja Aptowa, Zeislerówna, Erhsmannówna i M. Feldmanówna.

Zebranie zamknęła kol. Haberówna, odczytując następującą rezolucję:

Walne zebranie wyraża szczerze podziękowanie org. Wizo w Krakowie za moralne i materialne poparcie I placówki hachszary Młodego Wiza, oraz podkreśla z zadowoleniem fakt, istnienia silnej łączności do ściślejszego zespolicenia org. Wizo, a Młodem Wizem.

ZDROWIA czekolada do gotowania
A. PIASECKI S. A.

KRONIKA

GRUDZIEŃ

15

PIĄTEK

27 Kislew 5694

Wschód
słońca

7 m. 16

Zachód
słońca

15 m. 22

TOZ

Wykłady popularne o zdrowiu

Z inicjatywy krakowskiego Oddziału TOZ'u (Towarzystwo ochrony zdrowia) rozpoczyna się jutro seria wykładów popularnych z dziedziny higieny. Wykłady te odbywać się będą co sobotę w sali krakowskiego Stowarzyszenia Kupców, ul. Gródzka 43. Program jest następujący.

Grudzień: 1) 16 dr. M. Blasberg: Z tajemnic duszy ludzkiej 2) 23-go dr. J. Landau: O pielęgnowaniu osesków. 3) 30-go dr. O. Herschdorfer: Jak chronić się przed chorobami płucnymi.

Styczeń 1934. 6-go dr. E. Rosenhauch: Ochrona ucha. 13-go dr. A. Schwarzbart: Ochrona ucha. 20-go dr. F. Eisenberg: Czy warto i należy walczyć z chorobami zakaźnymi? 27-go dr. J. Weinsberg: O chorobach zakaźnych I.

Luty. 3-go dr. J. Weinsberg: O chorobach zakaźnych II. 10-go: dr. L. Wander: Higiena pracy umysłowej.

Początek punkt. o godz. 7 wieczór. Wstęp 20 gr.

Hallo! Tu Bejrut!

Z dniem 1 grudnia br. wprowadza się ruch telefoniczny między Polską i Syrią via Berlin — radio Cairo.

Z polskiej strony dopuszcza się narazie: Warszawę, Bielsko, Bydgoszcz, Gdynię, Katowice, Kraków, Lublin, Lwów, Łódź, Poznań i Wilno, w Syrii zaś: Beyrouth.

Koperta i list jako dodatek do znaczka pocztowego

W sprawozdaniu z obrad sejmowej komisji budżetowej donieśliśmy, że minister poczt i telegrafów, p. Kaliński zapowiedział ciekawą innowację, polegającą na tym, że do każdego znaczka pocztowego od 30 groszy będzie się dodawać darmo papier listowy i kopertę.

Praktycznie będzie to wyglądało tak, że każdy kto w urzędzie pocztowym będzie kupował znaczek pocztowy w cenie 30 groszy, będzie miał prawo otrzymać darmo przy tem samym okienku arkusz papieru listowego i kopertę.

Nie należy tego rozumieć w ten sposób, że kupujący znaczki za parę złotych będzie miał prawo do większej ilości papieru i kopert.

Do sprawy tej jeszcze powrócimy.

Broń zniknie z wystaw sklepowych

Min. Spraw Wewnętrznych zarządziło, aby na terenie całego kraju z witryn sklepów broni i amunicji usunięta została krótka broń palna. Zarządzenie powyższe zapobiega często zdarzającym się włamaniom do składów broni, przez co broń dostaje się w ręce osób niepożądanych.

— **DZIŚ NOCNY DYŻUR APTEK:** Rynek A-B 43, ul. Gertrudy 1, Krowoderska 74, Konopnickiej 3, Krakowska 9, Mogilska 16 i plac Zgody 18.

— **ODCZYT PROF. ZNANIECKIEGO.** Stara-niem Klubu Społecznego odbędzie się w poniedziałek 18 bm. o g. 20-tej odczyt dr. Florjana Znanieckiego, profesora Uniwersytetu Poznańskiego a. t.: Przędownictwo kulturalne a przebudowa społeczna. Z powodu spodziewanej wielkiej ilości słuchaczy, odczyt odbędzie się w gmachu Uniwersytetu Jagiellońskiego, w sali Kopernika. Profesor dr. Fl. Znaniecki, znany jako socjolog i filozof kultury nie tylko w kraju ale w Anglii i Ameryce gdzie był docentem socjologii w Chicago, oraz ze swych dzieł pisanych w języku polskim i angielskim. Po odczycie odbędzie się dla członków i wprowadzonych gości zebranie twórcze, w którym weźmie udział prelegent.

Zmiana stanowiska prokuratora przy Sądzie Apelacyjnym

(rg) W dniu wczorajszym przeniesiony został w stan spoczynku prokurator przy Sądzie Apelacyjnym w Krakowie p. dr. Tokarz. Stanowisko to objął p. dr. Tokarz w grudniu 1923, pozostając na niem do chwili obecnej.

Według krążących pogłosek dr. Tokarz ma zostać

obecnie członkiem mieszanej Komisji polsko-niemieckiej na Górnym Śląsku, wzgl. objąć ma notarijat.

Kwestja nominacji prokuratora przy Sądzie Apelacyjnym w Krakowie nie jest jeszcze zdecydowana.

Urzędnik Akademii Górniczej zdefraudował 18.370 zł

(rg) W roku ubiegłym ujawniono defraudację na Akademii Górniczej w Krakowie. Przeprowadzone w tym kierunku dochodzenia wykazały, iż rachmistrz i likwidator Akademii Górniczej, 44-letni Edward Mroczkowski, sprzeniewierzył znaczne kwoty. Został on aresztowany i wytoczono mu dochodzenia w tym kierunku.

Wczoraj zasiadł Mroczkowski na ławie oskarżonych w sądzie krakowskim, oskarżony o sprzenie-

wierzenie kwoty 18.370 zł. Przyznaje on się do winy. Rozprawa została jednak odroczone. Obrońca postawił bowiem wniosek o zbadanie stanu umysłowego oskarżonego, motywując go tem, iż matka jego zmarła niedawno na chorobę umysłową.

Trybunałowi przewodniczyli s. o. dr. Klaus, wotowali s. o. dr. Janicki i s. o. dr. Rząca. Oskarżał prokurator dr. Rękiewicz Bronil adv. dr. Doellinger.

Wstęp za zaproszeniami które wydaje Sekretarjat Klubu Społecznego w Rynek Gł. 25, I. p.

— **CODZIENNE PISMO NAR. DEMOKRACJI W KRAKOWIE.** W najbliższym czasie ma w Krakowie zacząć wychodzić nowe pismo codzienne „Gazeta Krakowska”, jako organ narodowej demokracji. Kierownictwo pisma obejmuje p. Hrabek, redaktor „Kurjera Lwowskiego”.

— **ZACZADZIŁA SIĘ W KIOSKU TYTONIOWYM.** Wezwano pogotowie ratunkowe na pl. Szczepański do Marji Kaczorowskiej (lat 22) -am. przy ul. Lwowskiej 40, która w czasie sprzedaży w kiosku tytoniowym zaczęła się od piecyka. Po udzieleniu pomocy pozostawiono ją opiece domowej.

DYWANY, CERATY, LINOLEUM A. NUSSBAUM, DIETLA 45

KOMUNIKATY.

— **BNEJ SJON**, Dietla 107 (Uniwersytet Ludowy). Dziś 7:45 wiecz. referat p. Izaaka Sterna a. t. „Początki pilpulistyki w Polsce”.

— **„OLIM POALIM”** przy Stow. „Hitaendut”. Dziś 7:30 wiecz. aktualny przegląd prasy.

— **POALEJ SJON** (zjedn. z CSP) Dziś 8 wiecz. (Miodowa 39) kolektywny referat n. t. „Trzynastcie lat Histadrut Haowdim w Palestynie”, ref. N. Nirnhaek, Ch. Henig, Izrael Eisner.

— **ZWIĄZEK ABS. ZYD. GIMN. W KRAKOWIE.** W niedzielę 17 bm. założeniowy kulig. Cena wraz z posiłkiem 1.50. Informacyj udziela się w piątek od godz. 3—4 i w sobotę od 7—9 w lokalu własnym. Ilość miejsc ograniczona.

— **PRZEDŚWIT HASZACHAR**, Dietla 8. Wpisy do plugi chalucej odbywają się stale we czwartki, niedziele i wtorki od 7:30—8. Dziś o godz. 7:45 wiecz. plnarnie zabranie członków z referatem tow. prof. Silberbuscha, delegata centrali KKL w Jerozolimie. Goście mile widziani. Dziś o godz. 7:15 wiecz. zebranie hebraistów z referatem kol. A. Kobanego.

— **WIECZÓR MUZYKI I TAŃCA** z udziałem znanych młodocianych artystek Halusi Czernowry i Krysi Lewandowskiej odbędzie się w niedzielę 17 bm. w sali Bolońskiego, Rynek gł. 34 o 8 wieczór. Bilety do nabycia w biurze Bolońskiego. Bliższe szczegóły w afiszach. Dochód z tej imprezy przeznaczony na dożywianie najbardziej potrzebujących dzieci w świetlicach ZPOKK w Krakowie.

— **AKAD. ORG. SJON-SOCJAL.** (Sarego 7, I. p) Dziś 7 wiecz. zebranie hebraistów. O godz. 8 referat tow. Silbermana a. t. Sprawozdanie Komisji W. Shawa.

— **„BATH-KADIMAH”**. Dziś godz. 4:30 referat Br. Reimana.

— **DZIŚ O GODZ. 3-CIEJ** w lokalu „Kadimah” konwent senioratów Sjońskich Korporacyj Studenckich.

— **KURSY NARCIARSKIE W KRAKOWIE**, urządziła S. N. RTS „Jutrzenka” w sobotę dn. 16 i niedzielę dn. 17 bm. Zbiórka uczestników o godz. 10-tej przed „Esplanadą”.

Z POLECENIA FRANCUSKIEGO MINISTERSTWA HANDLU powstanie na wystawie Bliższego Wschodu w Tel Awiwie pawilon francuski.

Naszej kochanej współpracownicy p. Rachel Birnbaumowej zasyłamy serdeczne gratulacje z okazji zaręczyn z p. G. Müllerem z Tarnowa.

Narod. Zyd. Biblioteka Ludowa.

Komitet Lok. „Ezry”

4633kr

Komisja Z. F. N. w Radomyślu Wielkim.

ECHA ZE ŚWIATA.

Najpopularniejsza aktorka filmowa

Onegdaj obchodziła najpopularniejsza aktorka w Hollywood swe urodziny. Napewno czytelnicy rozmaite wymienia nazwiska, ale nikt chyba nie wpadnie na to, że tą najpopularniejszą aktorką filmową jest Marja Dressler, licząca obecnie już lat 62.

Nazywa się właściwie Leila Körber i urodziła się w Koburgu, ale nie w Koburgu leżącym w Niemczech, lecz w Koburgu kanadyjskim. Od najmłodszych lat tęskniła za teatrem, ale żadnym nie miała szans, ponieważ była bardzo brzydka. Na niczem więc przeszły jej lata młode, a obecna jubilatka bezradnie przypatrywać się musiała bajecznym karierom, jakie porobiły znacznie mniej od niej zdolne, ale piękne jej koleżanki. Wówczas triumfował bowiem na ekranie „wyliczany” typ piękności kobiecej, a kobieta brzydka, chociaż obdarzona bujnym talentem, nie mogła nawet marzyć o szczęściu.

Ale i na Marję Dressler nadszedł wreszcie moment. Poruczone jej typ starej panny, którą odtworzyła z humorem, nie posługując się żadną szminką, i uzyskała sukces niebywały. Nagle stała się gwiazdą, która śmiało może o sobie powiedzieć, że jest najpopularniejszą w Ameryce artystką filmową.

Z powodu przeoczenia wykonano wyrok śmierci

Prasa angielska donosi o jedynym chyba w swym rodzaju wykonaniu wyroku śmierci, jakie miało miejsce w Lahore w Indjach. Pewien Hindus, oskarżony o dokonanie całego szeregu aktów terrorystycznych, skazany został na śmierć. Przeciwno wyrokowi zgłosił oskarżony odwołanie, a trybunał zawiadomił pisemnie władze więzienne, by wyroku śmierci nie wykonano. — Władze więzienne nie otworzyły jednak listu i przeprowadziły egzekucję. Dopiero później, już po egzekucji, otwarto list i przekonano się o pomyłce.

Władze więzienne zarządziły surowe śledztwo, ale śledztwo to Hindusowi życia już nie przywróci.

— **WALKA Z GRUŻLIĄ.** Gruźlica dotyka jednakowo wszystkie stany! Szerzy spustoszenie tak w domach zamożnych jak i w ciemnych izdebkach ubogich rękodzielników. Ale zwalczając gruźlicę w mocy samego społeczeństwa wspólnymi siłami możemy w walce tej dojść do wspaniałych wyników! Niech tylko każdy z nas kupi nalepkę obojętą za 10 gr. podczas „Dni Przeciwgruźliczych”.

Wieści z Palestyny

Czertok u sir Wauchopa'a

Jerozolima, 14. 12. ZAT. Członek Egzekutywy Agencji Żydowskiej p. Czertok odbył dłuższą konferencję z Wysokim Komisarzem sir Wauchopem w sprawie ograniczeń imigracyjnych, domagając się złagodzenia ostatnich zarządzeń.

Deportacje

Jerozolima, 14. 12. ZAT. W okresie od 24 listopada do 5 bm. w „Palestine Gazette“ ukazało się 13 zarządzeń deportacyjnych, w tej liczbie 7 dotyczyło Żydów. „Felerin“ donosi, iż w urzędowych kolach szacują liczbę Żydów przebywających nielegalnie w Palestynie na 15 000 osób.

Tel Awiw może święcić przykładem

Tel Awiw, 14. 12. ZAT. Firmom niemieckim, które zwróciły się o zarezerwowanie dla nich miejsc na wystawie telawiwskiej odmówiono miejsc. —

Oświadczenie Czertoka o zaścianach w Tel Awiwie

Jerozolima, 14. 12. (ZAT). Członek Egzekutywy Agencji Żydowskiej p. Czertok przekazał ZATnej telegraficzne oświadczenie stwierdzające, że Egzekutywa Agencji Żydowskiej ubolewa głęboko z powodu rozruchów w Tel. Awiwie ubiegłej soboty. Oburzenie spowodowane ostatnimi zarządzeniami przeciwko turystom żydowskim, nie może usprawiedliwić zastosowania gwałtu w stosunku do policji w chwili gdy spełniała ona swe obowiązki — oświadczył Czertok. Oburzenie to nie spowodowało by wybuchu gdyby nie demonstracja po wiecu rewizjonistycznym, która doprowadziła do przychynienia do starcia z policją. Ten przykry incydent stał się możliwy jedynie w napiętej atmosferze, która się wytworzyła na skutek tropienia turystów, w przeciwieństwie do uznania jakie całe społeczeń-

Bojkot antyniemiecki będzie przeprowadzony z całą bezwzględnością.

Bejrut obawia się konkurencji Hajfy

Bejrut, 14. 12. ZAT. Po dłuższych rokowaniach francuski Wysoki Komisarz Syrii wysygnował 40 milionów franków na rozbudowę portu w Bejrucie. Decyzję tą powzięto, aby przeciwstawić się konkurencji portu hajfskiego. Równocześnie prowadzone są rokowania w sprawie nowej linii kolejowej między Syrią, Mossulem a Persją. Bejrut ma stać się głównym portem tanżytowym dla Persji.

Znamienna uchwała

Amman, 14. 12. ZAT. Rada legislacyjna Transjordanji odrzuciła wniosek, zgłoszony przez partję Istaklal, aby wydać zakaz sprzedaży ziemi w Transjordanji osobom, nieposiadającym obywatelstwa transjordańskiego.

stwo żydowskie żywi dla niezwykle doniosłych funkcji jakimi obarczona jest policja.

Policja palestynska jest podstawą bezpieczeństwa kraju i częstokroć powoływana jest do wykonywania obowiązków niepopularnych. Każda próba zastosowania odwetu wobec poszczególnych policjantów jest niegodna społeczeństwa cywilizowanego i wywołać musi, jak to się stało podczas ostatnich incydentów, najostrzejsze potępienie ze strony wszystkich odpowiedzialnych kół żydowskich.

P. Czertok oraz przywódca Waad Ha'eumi Ben Zwi zakomunikowali treść powyższego oświadczenia naczelnemu komendantowi policji palest. p. Spitzerowi.

Projekt utworzenia międzynarodowych sił policyjnych

Londyn, 14. 12. (PAT). Poseł liberalny Mander zgłosił wczoraj w Izbie Gmin rezolucję wypowiadającą się za utworzeniem międzynarodowych sił policyjnych podporządkowanych Lidze Narodów.

W toku dyskusji nad tą rezolucją podsekretarz

stanu Eden oświadczył, że tego rodzaju siły policyjne byłyby możliwe jedynie w wypadku, gdyby świat rozbroił się poniżej poziomu obecnego. Z tych względów propozycja pos. Maudera jest przedwczesna i niepożądana.

Sledztwo przeciwko 17 rewizjonistom

Jaffa, 14. 12. ZAT. Przez cały dzień trwało przesłuchanie 17 młodzieńców, przeważnie członków Brith Trumpeldor, aresztowanych za udział w nielegalnej demonstracji i rozruchach telawiwskich. Przesłuchano 5 świadków oskarżenia. Inspektor policji Schiff zeznał, że demonstranci rzucali hasła przeciw rządowe oraz przeciwko ograniczeniom imigracyjnym i krzykeli: nie chcemy rozjeść się, możecie nas skarać na miesiąc aresztu jak Dżemala Hussejina.

Proces został odroczony do 27 bm. Narazie oskarżonych zwolniono za kaucję nie wolno im jednak uczestniczyć w żadnych zgromadzeniach politycznych.

Min. Schmidt wyjechał do Londynu

Berlin, 14. 12. (PAT). Minister gospodarstwa Rzeszy dr Schmidt wyjechał na kilkudniowy pobyt do Londynu. Pólszczyk zaznacza, że ministrowi, z powodu prywatnego charakteru swej wizyty,

Czy John Simon odwiedzi Hitlera?

Londyn, 14. 12. (PAT). Szereg dzienników angielskich donosząc o wyjeździe sir Johna Simona na wypoczynek świąteczny na południe Europy twierdzi, że Simon odwiedzi nietylko Paryż i Rzym, ale również Genewę i Berlin. Zdaje się, że wiadomość o wizycie Simona u Hitlera jest przedwczesna i zależy od dalszego postępu rozmów dyplomatycznych.

ZGON WYBITNEGO PRZEMYSŁOWCA EGIPSKIEGO

Aleksandrja, 14. 12. PAT. Zmarł tu znany przemysławiec Jean Sakellaridis, od którego nazwiska pochodził znany powszechnie gatunek barwny egipskiej. W dniu 17 listopada Sakellaridis zmarł na zawał serca, przy czym doznał zawału mózgu. W następstwie tego wypadku po 4-tygodniowym pobycie w klinice Sakellaridis, mający 85 lat, zmarł w dniu wczorajszym.

będzie mógł odbyć rozmowy z niarod. kłami osobami angielskimi kół politycznych i gospodarczych.

„Angriff“ o wizycie p. Rauschninga w Warszawie

Berlin, 14. 12. PAT. Wizyta prezydenta Senatu gdańskiego Rauschninga w Warszawie odbiła się głośnym echem w prasie niemieckiej. „Angriff“ wskazuje, że bezpośrednia wymiana poglądów między Polską a Gdańskiem dokonana tego, o co bezskutecznie starała się Liga Narodów. Wizyta Rauschninga w Warszawie może być — zdaniem dziennika — zaliczona do przyglądów nowych metod bezpośredniej wymiany poglądów. Notując pogłoskę o projekcie zmiany dotychczasowego statutu W. Miasta Gdańska dziennik pisze, że Polska która stoi w przededniu reformy konstytucyjnej, przychylnie ocenia życzenia Gdańska.

Wyższe opodatkowanie pensji urzędniczych we Francji

Paryż, 14. 12. PAT. Komisja finansowa Senatu zwiększyła stawki opodatkowania uposażeń urzędniczych do 6 proc. Dla uposażeń poniżej 9 000 fr. opłaty wynosić będą 3 proc., natomiast pensje powyżej 50.000 fr. będą opodatkowane na 9 proc. Powyższa uchwała komisji finansowej Senatu wywołała wielkie oburzenie kartelu funkcjonariuszy służby publicznej, który wezwwał swych członków do bezwzględnego podporządkowania się kategorycznemu zarządzeniu, jakie organacja wyda w odpowiedniej chwili. Uchwałę komisji senackiej kartel nazywa niebywałą prowokacją.

Belgia i Estonia nie płaci

Waszyngton, 14. 12. PAT. Belgja i Estonia zaawiadomiły Stany Zjednoczone, że nie zapłacą przy padającej w dn. 15 grudnia raty długu wojennego.

GIEŁDA KRAKOWSKA

Kraków, 14. 12. 1933. Akcje w zaniechaniu. Dolar nieco mocniej.

Zebrań giełdowe przeszło pod znakiem tendencji na ogół utrzymanej. Rynek panował ospły. Większość efektów bez zapotrzebowania. Pozostawiono akcje aBanku Polskiego, 4-proc. Prem. Poż. dolarową i Chodorów, ostatni w placenau 10025, jednakowoż bez transakcyj. Do notowania papierami oficjalnie kotowanymi nie doszło.

Na pogiełdziu sytuacja podobna. Na rynku walutowym w obrotach prywatnych i międzybankowych tendencja dla dolara efektywnego w dalszym ciągu lekko mocniejsza. Choć kupna silniejsza przy naogół dostatecznej podaży. W Krakowie dolar gotówkowy 568—575, czeki bankowo 570—577, Bank Polski placil 565. Z innych walut Funt szterling 2910—2910, Frank szwajcarski 172—17250, Marka niemiecka gotówka 211—212, wypłata 212—21250.

GIEŁDA WARSZAWSKA.

Warszawa, 14. 12. Belgja 123.75 Gdańsk 173.20 Holandia 357.75, Londyn 20.08, Nowy J. rk 5.72, Oslo 146.30, Paryż 34.80, Praga 26.44, Szwajcaria 172.30, Sztokholm 150, Włochy 46.63. Obroty małe, tendencja słabsza.

Pozagiełdowo dolar 569, rubel złoty 4.68, dolar złoty 8.97, marka niemiecka 211.85

Pożyczka budowlana 34.80 stabilizacyjna 54.63 premjowa dolarowa 49.75, 6 proc. dolarowa 57.

Akcje: Bank Polski 82.50. Tendencja dla pożyczek państwowych i listów zastawnych niejednolita, obroty akcjami małe.

GIEŁDA POZNANSKA

Poznańska giełda zwołana z dnia 14. 12. 1933. Ceny transakcyjne: żyto 315 ton 1475, 15 ton 1460. Ite zta bez zmiany ogólne usposobienie spokojne.

Dolar — 60 centów

Waszyngton, 14. 12. (PAT). W związku z wiadomością, że rząd Stanów Zjednoczonych prowadzi obecnie z Anglią i Francją rokowania w sprawie stabilizacji dolara na poziomie około 60 centów. Sen Thomas zapowiedział ostre wystąpienie Kongresu, którego trzy grupy waruwa nie złączą sobie stabilizacji dopóki dolar nie straci 50 procent swej wartości. Zdaniem sen. Thomasa owe trzy grupy w razie przyjęcia innej stabilizacji połączą się dla przyjęcia projektu inflacyjnego.

BRUNATNA KSIĘGA

w autoryzowanym przekładzie polskim
uzupełnionym najnowszymi materiałami.

po cenie niższej dla Czytelników „Nowego Dziennika“

BRUNATNA KSIĘGA — ten niezwykle ciekawy dokument czasu, który wstrząsnął opinią publiczną świata, demaskuje sprawców największej zbrodni politycznej w historii.

BRUNATNA KSIĘGA — rzuca jaskrawe światło na dzieje dyktatury hitlerowskiej w Niemczech, ujawniając zakulisowe machinacje obecnych władców Trzeciej Rzeszy.

BRUNATNA KSIĘGA — opisuje również martyrologię skatowanego i postawionego poza prawem żydostwa niemieckiego.

BRUNATNA KSIĘGA — ukazała się dotąd w następujących krajach: Anglja, Francja, Ameryka, Z. S. R. R., Czechosłowacja, Holandia, Szwecja, Danja, Finlandja, Łotwa, Rumunja oraz Hiszpanja i osiągnęła rekordową poczytność.

Przekład polski starannie wydany, zawiera liczne oryginalne ilustracje.

Administracja „Nowego Dziennika“ uzyskała dla naszych Czytelników, pragnących nabyć „Brunatną Księgę“, znaczną zniżkę ceny: **cena egzemplarza wynosi 15 zł., zaś dla Czytelników „Nowego Dziennika“ 10 zł., wraz z portem 10 zł. 60 gr**

Zamówienia przyjmuje Administracja „Nowego Dziennika“, Kraków, Orzeszkowej L. 7 jedynie po nadesłaniu należnej kwoty przekazem poczt. lub czekiem P. K. O. 400.630

PIENIĄDZE ODNALEZŁY SIĘ!

Tajemnica zniknięcia 8.000 zł z biura firmy „Ryba“ wyjaśniona!
Pieniądze zabrała służąca Schneiderów

(rg) Po czterech dniach energicznych dochodzeń, prowadzonych przez krakowski Wydział śledczy, udało się wreszcie wyjaśnić tajemnicę zaginięcia 8.000 zł., które w niedającą się wprost wytłumaczyć sposób, zniknęły z biura firmy „Ryba“ w czasie krwawej strzelaniny. Po długich poszukiwaniach udało się nareszcie w czwartek wieczorem

ODNALEŚĆ BRAKUJĄCĄ KWOTĘ,
która wynosi — jak się okazało — 7.470 zł.

Sposób ustalenia sprawy, który pieniądze te zabrał oraz odnalezienie gotówki przedstawiają się bardzo ciekawie.

Jak już kilkakrotnie podawaliśmy, osobami które znajdowały się wówczas w biurze firmy „Ryba“ byli bhp. Nachmanna Schneider, bhp Abraham Kalfuss, Mojżesz Kalfuss, buchalter Zeimer, urzędniczka Neufeldówna i wreszcie bhp. Schroeter. Po morderstwie zjawili się jeszcze posterunkowy policji i student medycyny Weisglass.

O ile szczegóły zajścia, zapodane przez pierwszą grupę osób nie mogły dać żadnego punktu zaczepienia, o tyle

NA TROP SPRAWCY NAPROWADZIŁY ZEZNANIA POSTERUNKOWEGO POLICJI

Posterunkowy ten zeznał bowiem, iż został na ulicy zaalarmowany wieścią o morderstwie. Gdy udał się na miejsce, zastał

NA SCHODACH MŁODĄ DZIEWCZYNĘ,

która zbiegając szybko ze schodów wołała: „Mój pan zabity!“

To zeznanie wskazywało już na to, iż przed przybyciem posterunkowego i stud. med. Weisglassa, był już ktoś w biurze. Osoba ta musiała wiedzieć o wszelkich wypadkach, skoro wołała głośno: „Mój pan zabity!“

W tym kierunku też szły dochodzenia. Posterunkowy podał dokładny rysopis opotkanej na schodach dziewczyny. Na tej podstawie władze policyjne ustaliły, iż domniemaną osobą jest

SLUŻĄCA BHP. NACHMANNNA SCHNEIDRA,
20-letnia Anna Szołówna.

Onegdaj sprowadzono Szołównę do Wydziału śledczego gdzie została przesłuchana. Szołówna

PRYZNAŁA SIĘ, IŻ KRYTYCZNEGO WIECZORU PRZYBYŁA DO BIURA „RYBA“

Podana ona, iż w niedzielę, o godz. 6.50 wieczorem odezwał się w mieszkaniu Schneidera telefon. Do aparatu podeszła żona bhp. Schneidera. Mąż telefonował, iż ma zamiar wyjechać. Prosił, aby przysłała mu do biura rozkład jazdy i pewną kwotę pieniędzy.

Do załatwienia tej sprawy użyła p. Scheindrowa służącej.

WRĘCZYŁA JEJ 500 ZŁ.,

oraz rozkład jazdy, polecając oddać to mężowi Szołówna udała się w drogę. Przybywszy na ulicę Gertrudy, ujrzała kilka osób przed domem, gdzie mieściło się biuro. Gdy weszła na schody UJRZAŁA ZBIEGAJĄCEGO Z GÓRY KALFUSSA, trzymającego się za rękę, z której ściekała krew.

Szołówna pomimo to poszła dalej. Otworzyła drzwi z przedpokoju. Tutaj ujrzała jednak, iż drzwi, prowadzące do pokoju są zamknięte. Wobec tego

NIE SZŁA DALEJ.

lecz wróciła się do domu.

Tak przedstawiał się opis pobytu Szołówny, krytycznego wieczoru w biurze „Ryba“. Opis ten uległ jednak zasadniczym zmianom w ciągu następnych zeznań: Już bowiem we czwartek wieczorem zgłosiła się Szołówna do Wydziału śledczego i

ZMIENIŁA SWE POPRZEDNIE ZEZNANIA.

Nowa wersja pozwala nareszcie wyjaśnić sposób zniknięcia wielkiej kwoty pieniężnej.

Podtrzymując swe poprzednie zeznania — aż do momentu gdy znalazła się pod drzwiami, prowadzącymi z przedpokoju do biura — podała Szołówna w dalszym ciągu:

Podsiedlszy usiłowała je otworzyć.

Drzwi stawiały jednak pewien opór.

Jakby je ktoś przytrzymał. Silne pchnięcie ręką otworzyło dopiero jedną ich połowę. Ujrzała wnętrze pokoju.

Tuż u progu zauważyła wystające z poza drugiej połowy drzwi, nogi mężczyzny. Przeszła poprzez nie, przebrnęła przez kałużę krwi i szła da-

KRONIKA ŚLĄSKA I ZAGŁ. DĄBR.

Pod znakiem redukcji

Sosnowiec, 14. 12. (K). Stan zatrudnienia w b. tygodniu miał w Zagłębiu Dąbrowskim pod znakiem redukcji. Huta Bankowa w Dąbrowie Górniczej zapowiedziała zwolnienie 100 robotników. Zakłady Płazner i Gumpel w Dąbrowie Górniczej zwolniły 25 robotników. Cegielnia Włocizna w Dąbrowie Górniczej zwolniła 20 robotników. Firma budowlana Czumady w Dąbrowie Górniczej zwolniła 90 robotników zatrudnionych przy budowie dróg. Jedyne w przemyśle węglowym koniunktura jest nadal mocna. Towarzystwo Saturn przyjął w b. tygodniu jeszcze 54 robotników do pracy.

Epilog niefortunnej wyprawy do Niemiec

Król. Huta, 14. 12. (K). Przed sądem okręgowym w Król. Hucie rozegrał się w dniu dzisiejszym spilog pamiętnej wcieczki bezrobotnych z Nowej Wsi do Niemiec. Było to 1-go sierpnia br. Stu kilkudziesięciu bezrobotnych nie otrzymawszy w porę zapomóg, urządziło burzliwą demonstrację, pozem zbiegli na terytorjum Niemiec. Niemcy przyjęli początkowo bardzo gościnnie, wykorzystali ich dla swych celów propagandowych pozem wysiedlili ich z powrotem do Polski. Ławę oskarżonych zajęło dzisiaj 31 osób. W wyniku rozprawy sąd skazał 8 oskarżonych po 7 miesięcy więzienia, 17 po 5 miesięcy więzienia i 6 po 4 miesiące więzienia. Wszystkim skazanym sąd zawiesił wyroki na przeciąg 5 lat.

Dramat miłosny

Cieszyn, 14. 12. (K). W Dzieńmorowicach rozegrał się tragiczny dramat na tle miłosnem. Wezorem w godzinach rannych znaleziono w Dzieńmorowicach wisząco zwłoki pomocnika rzeźniczego Józefa Uherka oraz jego kochanki Stefanji Cyconówny. Denaci zostawili listy z których wynika, iż popełnili samobójstwo ponieważ nie uzyskali zgody rodziców na zawarcie małżeństwa. W jednym z listów zostawili życzenie by ich pochowano w wspólnej trumnie.

KURS OBRONY PRZECIWOLOTNICZEJ DLA PROFESORÓW UNIW. JAGIEL.

W dniu dzisiejszym rozpocznie się na Uniwersytecie Jagiel. w sali 39 czterodniowy kurs dla profesorów Uniw. Jag. na którym jako wykładowcy wystąpią pp. mjr. dyplomowany Królikiewicz i major dyplomowany Sypniewski, obaj z Warszawy. Wszyscy profesorowie Uniw. Jagiel. zostali już zaproszeni do udziału w kursie specjalną kurendą rektorską. Programem wykładów będą zagadnienia z zakresu obrony przeciwlotniczej i przeciwpowietrznej. Tematy z pierwszej dziedziny są specjalnością majora Królikiewicza, dla którego poświęcone będą dwa dni kursu zaś major Sypniewski będzie w poniedziałek i wtorek na obronie przeciwpowietrznej. Każdy wykład trwać będzie dwie godziny.

Wiedeń, 14. 12. PAT. Narodowi-socjaliści rzucili do kilku sal wykładowych na uniwersytecie bomby łzawiące. Rektor uniwersytetu wydał do młodzieży odezwę, w której potępił w najostrejszy sposób ten podstępny i niebezpieczny czyn, niezgodny z duchem niemieckim, popełniony przez kilka jednostek, nie zasługujących na imięo akademików.

lej. Posuwała się naprzód

w pokoju, gdzie panował półmrok.

Nie świeciła się bowiem lampa na suficie. Płonęła tylko lampa stołowa, która, pchnięta ręką uciekającej Neufeldówny, leżała obecnie na podłodze za biurkiem, rzucając słaby refleks na pokój.

W tym półmroku ujrzała Szołówna dwóch mężczyzn, leżących na podłodze. Spojrzała przed siebie. Wzrok jej przykuło do siebie biurko. Tutaj leżała rozrzucona w nieładzie masa banknotów. Banknoty 500-złotowe leżały obok 100-złotowych, 50-złotowe obok 20-złotowych. Było ich bardzo dużo. Podeszła do biurka. Zgarnęła ręką leżącą tutaj pieniądze, schowała je do kieszeni płaszczka. jeszcze raz przeszła poprzez nogi leżącego obok drzwi Schroettera i szybko wybiegła z tego lokalu.

POSIAD POSZUKUJĄ

ZDOLNY, młody urzędnik poszukuje posady na godziny popołudniowe, za skromnym wynagrodzeniem. — Specjalność: korespondencja polska, prowadzenie ksiąg magazynowych w różnych systemach oraz kartoteka. — Laskawe zgłoszenia pod „5-cio letnia praktyka“ do Adm. „Nowy Dziennik“.

SIEROTA o bardzo skromnych wymaganiach, umie szyć i zna gospodarstwo, szuka zajęcia jako towarzyska do starszej lub chorej osoby. Zgłoszenia pod „Sierota R. R.“ do Adm. „Nowy Dziennik“.

LOKALE

1 LUB 2 pokojeumeblowane, komfort, uryścielazienki, odnajmę: Potockiego, telefon 102 59, od godz. 8—10 i od 2—4.

RÓŻNE

PODRÓŻUJĄCY PAPIERNICY otrzymają do datkowy towar na Śląsk, Krakowskie, Kieleckie, Lubelskie. Oferty tylko z podaniem zastępowanych firm do Admin. „Nowy Dziennik“ pod „Papiernik“.

DYREKCJA Tow. Kredytowego w Krośnie na powiatwie uczył Walnego Zgromadzenia z dnia 10 grudnia 1933 uchwaliła likwidację tego Towarzystwa i wywa członków swoich o podjęcie udziałów, oraz wkładek — za zwrotu książeczek, najdalej do dnia 18 grudnia 1933 r., w przeciwnym bowiem razie kwoty odnośne złożone będą do depozytu sądowego.

ADMINISTRACJĘ DOMÓW na skromnych warunkach przyjmie długoletni administrator. Zgłoszenia do Admin. „Nowy Dziennik“ pod „Poręczenie hipoteczne“.

Dyrekcja szkoły zawodowej dla dziewcząt żydowskich „Ognisko Pracy“ w Krakowie, ul. Stolarska 15, zawiadamia, że otwiera

Nowy 3-miesięczny kurs gorseciarstwa

i przyjmuje wpisy codziennie, z wyjątkiem sobót, między godz. 11—1, do dnia 22 b. m. włącznie. — Telef. 158-21.

3-miesięczny kurs kroju i szycia

wykwintnej bielizny damskiej dla Pań, umiających szyć, otwiera szkoła zawodowa dla dziewcząt żyd. „Ognisko Pracy“ w Krakowie, ul. Stolarska 15, I. piętro. Wpisy i informacje w kancelarii szkoły codziennie między godz. 11—1, z wyjątkiem sobót. Tel. 138-21.

ETYKIETY FIRMOWE

cedwabne, półjedwabne oraz bawełniane dla fabryk konfekcyj, bielizny, obuwia, salonów modniarskich, krawieckich i t. p. poleca: F. Chrenstein, Kraków XXII, Falwaryjska 79

ZAKOPANE Pensjonat „SWOJA“

komfortowo urządzone pod zarządem Drowej E. i S. WARBHAFTIGOWEJ Telefon 516 Poleca pokoje słonecz. Kuchnia wykwintna, ceny niskie

ZDROJOWISKA

RABKA. Inteligentna rodzina żydowska w Rabce wynajmie na miesiąc zimowe 1—4 pokoi południowych z werandą, razem lub oddzielnie, z pierwszorzędnym utrzymaniem. Zgłoszenia: Kancelarja Dra Keinera, adwokata w Rabce. 4634kr

KRYNICA Zdrój. Pensjonat Vogla, otwarty 15 grudnia. Telefon 17.

RABKA. — Pensjonat „OPIEKA“ (Willa „Aniela“), gruntownie odnowiony i uzimowiony — otwarty od 15 grudnia. Bieżąca ciepła i zimna woda, łazienka, ogrzane korytarze. Dla dzieci na ferie zimowe ceny bardzo przystępne. Prospekty na żądanie. Zgłoszenia: Hochmann, Kraków Starowiślna 64, — telefon 172-07. 4605kr

ZAKOPANE. Tel. 691 „NAŁĘCZ“ droga do Białego. Komfortowy pensjonat Marji Zuckerzmanowej Blisko terenów narciarskich. Ceny przystępne

INSTITUT COSMETIQUE „YLANG“, Kraków Sławkowska 30 telefon 177-57. Kierownictwo inż. H. Apsełówny. Wszelkie zabiegi kosmetyczne oraz preparaty dla CERY TŁUSTEJ, przeciw wrogom i rozszerzonym porom — dla CERY SUCHEJ zwiotczalej, skłonnej do zmarszczek. PIELĘGNACJA włosów Usowanie zbytecznego owłosienia. Porady bezpłatnie. 400kr

„FEMINA“ Kraków, ul. Kazimierza Wielkiego L. 98, m. 1 — (tramwaj 2-ka) wykonuje jako specjalność czapczki dziecięce oraz swetry, rękawiczki, szale dla sportu, według najnowszych żądań. Haft ręczny i maszynowy. Szycie bielizny, pyjam, biustostanów i t. p. — Lekcje trykotarstwa ręcznego i tkanin. 225kr

FIRANKI I KAPY od najtańszych do najwytworniejszych we firmie Breit, Stradom Nr. 23. — Ceny bardzo niskie. 207kg

KOMPLETY WYDAWNICTW „ROJU“

REWELACYJNA ZNIŻKA na okres od dnia 1-go grudnia do dnia 24-go grudnia 1933 r.

Zwyczajem lat ubiegłych w b. r. postanowiliśmy OBNIZYC ceny następujących kompletów naszych wydawnictw:

Table with 6 columns: Komplet A (John Galsworthy, Saga Rodu Forsytów), Komplet B (John Galsworthy, Na giełdzie Forsytów), Komplet C (Sygryda Undset, Krystyna Córka Lawransa), Komplet D (Sygryda Undset, Macierzyństwo), Komplet E (Tomasz Mann, Czarodziejska Cora), Komplet F (Dokumenty Epoki).

PREMJE: Z pierwszych trzech wplat wylosujemy dwadzieścia, które nagrodzone zostaną PREMJA M I

I. Premja — komplet (8 tomów) „Dzieł DOSTOJEWSKIEGO“ w luksusowej półskórkowej oprawie. Dalszych dwadzieścianastu stanowią będnie arcydzieła J. WASSERMANA „Bula Maiari“ (powieść o wyprawie Stanley'a do Afryki). Ceny pojedynczych tomów pozostają niezmiennicne, ceny kompletów po dniu 24. XII. 1933 wracają do norm katalogowych. Zamawiającym za pobraniem pocztowym doliczamy koszt przesyłki zł. 2.— Wplacający należność zgóry przez FKO. Nr. 5800 otrzymują przesyłkę franco.

KUPON: Ważny do dnia 24 grudnia 1933 r. Zamawiam po cenie zniżonej KOMPLET A-B-C-D-E-F w wydawnictw „Roju“ Imię i nazwisko: _____ Dokładny adres: _____ Należność w kwocie zł. _____ proszę pobrać za załączeniem pocztowym — wliczając na konto F. h. O. nr. 958. *)

PRENUMERATA: w Krakowie i na prow. miesięcznie zł. 6.00 kwartal. zł. 18.00 w Krakowie z odnośnym do domu „ „ 6.20 „ „ 19.00 Na prowincji z przesyłką pocztową „ „ 6.60 „ „ 19.40 Zagranicą z przesyłką pocztową „ „ 10.00 „ „ 30.00 „NOWY DZIENNIK“ wychodzi codziennie, także w poniedziałki i dni poświęcone